

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Militarizacija vsega življenja

Akademski mladina v Italiji se zbira v vseučilišnih fašističnih skupinah, ki se nazivajo »GUF« (Gruppo universitario fascista). Precej akademikov je organiziranih tudi v Katoliški vseučilišni zvezi F. U. C. I. (Federazione universitaria cattolica italiana). Toda ta organizacija spada pod okrilje Katoliške akcije in kot taka ne sme prekoračiti strogo verskega območja; po znani Turati-jevi odredbi, da smejo katoličani sodelovati pri fašističnih organizacijah, se je »FUCI« zelo oslabila, kar bi potrjevalo domnevo, da je imel Turati omejeno okoliščino baš namen razorožiti katoliške organizacije. »FUCI« nima nikakršnega vpliva na vseučiliških ne v javnem življenju. Tu gre izključno beseda GUFU. Za znak so si fašistični akademiki izbrali knjigo, čez katero je položena puška. GUF je podrejen fašistični stranki in tajnik Turati je njegov glavni nadzornik. Političen vpliv GUFa je Turati dvignil s tem, da je odkazal v fašističnem vodstvu vsake pokrajine po eno mesto predstavniku fašistične mladine. GUFU je poverjena naloga, da nadzira vseučilišne profesorje, ki so poveličani nasprotniki fašizma; nedavno pa je to nadzorstvo prešlo na fašistične profesorske krožke, ki jih je osnoval Augusto Turati. Na drugi strani si je fašizem zaimel končnoveljavno vpliv na vseučilišču z najnovejšo odredbo, da morejo postati rektorji edino profesorji, ki so že pet let vpisani v fašistično stranko.

Ze glede srednješolske mladine je vse preiskrbljeno, da zraste v strogem fašističnem duhu in da dobi vojaško vzgojo. Višješolci se morajo vpisati v »avangardijo« (predstražo), ki se udeležuje v zadnjem času vojaških vaj z milico. Dijaki morajo zapustiti šolo, ko napove milična kohorta »mobilizacijo«, zgrabit za puško in zamenjati študij z dolgiimi pohodmi in prenočevanjem pod milim nebom. Akademski mladina pa ima lastno milično kohorto. Sporazumno z vojnim ministrom je fašistični tajnik Turati izvedel temeljito reformo vojaške vzgoje visokošolcev, ki stremi za tem, da se akademik seznanja z vojaško vedo in tudi praktično usposobi za častnika. Na vseučiliščih so se vpeljali dvoletni vojaški tečajji. Dijak, ki je tečaj dovršil z uspehom, postane rezervni podporočnik in je prost redne vojaške službe. Visokošolci obiskujejo teoretična predavanja, ki jih imajo na vseučiliščih višji častniki sporazumno s poveljstvom armadnega zbora, in sicer po dve uri na teden. Ob nedeljah se vrši praktično vojaško vežbanje v vrstah vseučilišne milične kohorte. Med počitnicami se pouk nadaljuje, in sicer v rednih vojaških šolah; tu se dijaki dodelijo posameznim vrstam državne obrambe, kakor h topništvu, pehoti itd.

Letošnji vojaški tečajji rimskih akademikov so se te dni zaključili z vajami, ki so jim prisostvovali Turati, rektor rimske univerze ter več generalov iz milice in redne vojske. Vseučiliščna kohorta je morala izvesti napad na sovražnika, ki je bil zabarikadiran v gozdu in oborožen s strojnimi. Milica je poslala na izvid kolesarje, da poiščejo sovražnika; nato je prešla k napadu. »Izvršila je svojo nalogo izvrstno,« piše neki ugledni fašistični list, »kar je zbudilo pri vojaških predstavnikih veliko navdušenje. Ti so se prepričali o uspehih vseučilišnih tečajev in o čustvih, ki navdajajo akademike, kateri so vzgajajo v fašističnem duhu in se vojaško pripravljajo.«

Nekateri listi se zavzemajo za ustanovitve posebne vojne fakultete na vseučiliščih. Potem bi pri vojski odpadle redne vojne šole za rezervne častnike. »Danes, ko sestavlja vojsko ves narod,« piše neki list, »ko je vsa znanost v službi oborožene borbe, ko razpolaga država z vsemi narodnimi silami, danes mora stopiti vojaški pouk v okvir narodne vzgoje kakor v klasičnih časih Rima in renesanse, da se ves narod prepoji z vojaškim duhom in da se razkrajajočim demokratskim načelom postavi nasproti volja po oboroženi borbi. To nalogo si je nadela vlada in z reformo vojaške vzgoje akademske mladine gre za tem, da se vsi socialni razredi seznanijo z zahtevami moderne vojne, tako da nje izbruh ne bo presenetil nikogar, temveč bo pomenil enostaven prehod iz ene oblike narodnega življenja v drugo.«

Na ta način je fašizem tudi na tem polju človeškega udejstvovanja v družbi obrnil običajen red stvari na glavo kakor ga je tudi na mnogih drugih. Dosedaj splošno priznana načela, da orožje in muze ne gredo skupaj, torej ne velja več. Zanimivo je, da se Mussolinijeva miselnost glede popolne militarizacije naroda v ekstenzivnem in intenzivnem smislu popolnoma sklada z boljševiško teorijo in prakso. Razumljivo je, zakaj je papež, ki varuje krščanske tradicije, tako ostro nastopil proti takemu mišljenju in vzgoji, ki človeka že od nežne mladosti dalje prešinja z duhom bojevitosti in v njem dosledno jača bojne nagone pa ga vsega prevzema, dušev in njem one strani duševnega udejstvovanja, ki se zahtevajo za miroljubno, višjim kulturnim potrebam posvečeno in na vzajemnosti narodov kot svojem oblikujočem principu osnovano življenje.

Tako pa smo pod egido fašizma v kulturi dospeli zopet tja, kjer stoji indijanska plemena v amazonskih pragozdovih. In slavnemu Vergilju, kojega dvomilenj letos praznujemo, bi moral, če bi oživel, odločno protestirati proti temu, da se taka militaristična vzgoja mladine proglašča kot rimska tradicija. Za časa Romula in Rema že; toda, ko se je poganski svet bil vzpel že skoro na višek, kjer ga je imelo ozariti solnce prihajajočega krščanstva, kateremu je najboljši del svoje kulturne dedščine odstopil, je veljal rek: Inter arma silent musae, in narobe. In papež, ki fašistovski mladinski vzgojo energično zavrača in v imenu krščanstva odklanja, se je izkazal bolj kot varuha najboljših tradicij

„Prijeten cefir veje po Sredozemskem morju“

Izgledi dvoboja med Francijo in Italijo — Nemčija hoče v eventualnem konfliktu ostati popolnoma nevtralna — Francija se ne da oplasiti

Rim, 21. julija. b. Vaš dopisnik je imel priliko govoriti s poročevalcem pariške »Information«, ki se je srečen vračal od avdiience pri Mussoliniju. »Po Sredozemskem morju veje sedaj prijeten cefir,« tako mu je italijanski diktator rezumiral razmerje med Francijo in Italijo. To bi značilo, da je napetost med tema državama res pojenjala.

Inozemski krogi, ki so v letni sezoni v Rimu zelo številni, pa ne delijo povsem tega vtisa. Tako mi je zelo ugleden nemški politik, ki se je prišel poklonit svetemu očetu, razlagal, kako Nemčija z bistrimi očmi motri »sporna križišča italo-francoske politike«. Mussolini potrebuje za vzdrževanje svojega režima vidnih uspehov na zunaj. Ali kamorkoli se italijanska ekspanzivnost obrača, povsod naleti na »žične ovire«, katere so potegnile po Evropi mirovne pogodbe. Med vsemi državami pa je ravno Francija ona, ki kot Cerber čuva versaj-ske meje.

Na vojsko v Italiji ne more nikdo resno misliti, ker že površen primer med obema državama jasno kaže norost takih namenov od fašistične strani. Pariški »Temps« je tudi mnenja, »da bi ta vojska trajala le zelo malo časa«. Zato pa si prizadeva Mussolini in z njim v koru fašistični tisk, da s sistematičnim izzivanjem Francijo spravi ob živce in ji tako izžme nekaj koncesij.

Italijanski pritisk se po mnenju mojega nemškega sobesednika čuti na štirih poljih: Italija straši Francijo z narastkom svojega prebivalstva, katero se vzgaja s knjigo in s puško in pomeni vedno večjo moč z vojaškega stališča. Fašizem si prizadeva, da bi izgraval pravice, katere je Francija Italiji obljubila v londonskem paktu 26. aprila 1915 kot odkupnino za prelom avstro-nemško-italijanske trozveze. Zadnjič pa ruva Italija proti francoskim zaveznicam na Balkanu in se brati z državami, ki bi rade mirovne pogodbe uničile.

Francija odgovarja na »argument številke« s 60 milijoni kolonijalnega prebivalstva in s potrebo, da ima zadosti močno brodoge, da bo mirno mogla prepeljati svoje prekomorske državljane na branik domovine. Sredozemsko morje, tako pravi francoska politika, je samo reka, ki teče preko francoskega teritorija, ki se razteza od Belgije pa do belgijskega Konga v Afriki. V vojaškem pogledu je morala Francija tudi dati razumeti svoji sosedji, da je njen položaj tak, da se ji bodočnosti ni treba bati. Kar se tiče afriških obljub, bo Francija odstopila nekaj saharске puščave, dala Italijanom v Tunisu poseben statut in si prepovedala vsako italijansko ingerenco v bodoče. Slednjič se Italiji ni posrečilo raztrgati verige francoskih zaveznikov v vzhodnem delu Evrope. Versaj-ske meje pa varuje Lokarno in z njim angleški drednoti.

Na vprašanje, kako Nemčija gleda na razvoj tega dvoboja, mi je rekel, da je sicer ena struja v Nemčiji, ki bi rada padla fašistom okrog vratu in Francozom v hrbet, da pa je slejkoprej želja nemškega naroda in tudi princip nemške zunanje politike, da se ohrani mir za vsako ceno. Nemčiji se sicer zdi Mussolini simpatičen že zato, ker s tako vehemenco napada »verzajski nesmisel«, a vendar ji nalaga sacro egoizma, da ostane v tem konfliktu nevtralna. »V tem pogledu ne smemo za Mussolinijem. Mi hočemo mir in mir v luči francosko-nemškega sporazuma.«

Rim, 20. julija. b. Veliko senzacija je zbudil tukaj članek, ki ga je prinesla »Kölnische Zeitung«, ki je do sedaj veljala za gorko prijateljico fašizma, in v katerem izjava, da naj se Italija absolutno ne zanaša na to, da bi Nemčija šla z njo proti Franciji. Če Mussolini hoče v Doorn, naj gre tja sam. Nemčija noče tja v drugič. Iz tega se sklepa, da se je Franciji posrečilo s kompenzacijami pridobiti Nemčijo za zblizanje. Glavni trumf fašistične zunanje politike bi s tem bil pobit, ker Mussolini se ne bo počutil varnega v koncertu malih nezadovoljencev v Evropi. V diplomatskih krogih se ts vest sicer še ne komentira, ali vendar je vtis neizbrisljiv, da bi z odmikom Nemčije francosko-italijanski spor ostal reduciran na polemiko po časopisu in na fašističnih zborovanjih.

Agrarna konferenca v Sinaji

Belgrad, 21. jul. z. Danes se prične v Sinaji gospodarska konferenca Rumunije, Madjarske in Jugoslavije. Konferenca se sestane na poziv rumunske vlade in to radi utemeljevanja stališč teh imenovanih držav v agrarnih vprašanjih. Na to konferenca sta z naše strani odpotovala kot delegata dr. Stojković, načelnik poljedelskega ministristva in dr. Pilja, načelnik trgovin. ministristva.

Bukarešta, 21. jul. z. Za agrarno konferenco, ki se je danes začela v Sinaji med Jugoslavijo, Madjarsko in Rumunijo, vlada veliko zanimanje ne samo v Srednji, nego tudi v celi Evropi. V Bukarešto je prišlo večeraj več agrarnih strokovnjakov drugih držav. Posebno je padel v oči prihod znane ameriškega agrarnega strokovnjaka. Akcija

za skupen nastop v gospodarstvu s poljedelskimi in živilnoredskimi produkti Rumunije, Jugoslavije in Madjarske, se razvije v pravcu, da se odpre velik agrarni blok držav od Baltičkega do Črnega morja.

Včeraj je dospela v Bukarešto jugoslovanska delegacija. Rumunijo bo zastopal Popescu, Madjarsko pa dr. Nickel. Glavna vprašanja, ki se bodo obravnavala na konferenci v Sinaji so: 1. Koliko in katerih produktov imajo posamezne države na razpolago za izvoz. 2. Katera so žitna tržišča posameznih držav. 3. Katera so redna sredstva za zagotovljenje plasiranja agrarnih proizvodov na inozemskih tržiščih in 4. carinske in administrativne mere, ki so potrebne za razširjenje tržišč.

Poljska za Agrarno unijo

Varšava, 21. jul. AA. Listi komentirajo predlog Poljske, da se skliče konferenca kmetijskih ministrov držav srednje Evrope ter pravijo, da se ta konferenca ne sme smatrati kot konferenca, ki bi bila proti komurkoli naperjena. Cilj konference je po pisanju listov ta, da se doseže racionalizacija poljedelske proizvodnje in organizacija skupne prodaje, česar dozdaj ni. Listi smatrajo, da bi ta konferenca bila velikega pomena za bodočo evropsko gospodarsko konferenco. Na konferenci naj bi

se spravili v sklad interesi posameznih kmetijskih držav, v glavnem pa preprečila padanje cen kmetijskim proizvodom ter rešila poleg mnogih drugih vprašanj tudi vprašanja tranzita. Kako važna bi bila ta konferenca, se vidi tudi iz tega, da sta Poljska in Nemčija pred kratkim podaljšali pogodbo o prodaji rži, ki sta jo lani zaključili. Poljska je s simpatijami pozdravila tudi vest o konferenci podonavskih držav, na kateri naj se razpravlja vprašanje izvoza ječmena in pšenice.

Krvavi nemiri v Egiptu se nadaljujejo

Nacionalisti hočejo kralja Fuada strmoglaviti

London, 21. jul. ff. Iz Kaira prihaja poročilo, da se nameravajo narodni poslanci bivšega parlamenta, ki ga je kralj Fuad razpustil, v ponedeljek v parlamentu zbrati in zahtevati, da se kralj Fuad odreče prestolu, ako noče privoliti v redukcijo vladarskih pravic.

Eden izmed telegramov, ki so tozadevno dospeli v London, pravi, da so nacionalistični poslanci odločeni svojo namero izvesti ali pa umreti. Vafdisti menijo, da lahko računajo na podporo treh četrtin egiptovske armade. Podudarja se pa, da je garda in policija, kjer služi veliko višjih evropskih častnikov, odločno za kralja.

Kairo, 21. jul. AA. Tudi tukaj so izbruhnili nemiri. Množica je zabarikadirala ulico v bližini Abdinske palače s plinskimi svetilniki in drugimi predmeti ter zažgala uhajajoči plin. Končno je policija množico razgnala, pri čemer je bil en človek ubit, 87 pa ranjenih. Aretiranih je bilo 325 oseb. Poslanci so predložili kralju prošnjo, da skliče na izredno zasedanje parlament dne 26. julija.

London, 21. jul. as. »Exchange Telegraph« in vsi večerni listi poročajo z debelimi črkami, da je bilo danes pri pouličnih bojih v Kairu ubitih več oseb, 87 pa težko ranjenih. Reuter javlja, da izgleda Kairo kot ranjski tabor in da so bile na mnogih ulicah zgrajene barikade. Vlada v Egiptu je, da prepreči

nadaljnje demonstracije stranke Vafd, zbrala v Kairu številne čete ter je trg pred parlamentom poln vojaštva, tako da se zdi, da so spopadi med stranko Vafd in vojaštvom neizogibni. Vlada je izdala proklamacijo, s katero podudarja svojo odločno voljo, da bo na vsak način vzdržala red. Voditelji stranke Vafd so sklenili večeraj pod vodstvom Nahas paše, da bodo v imenu dveh tretjin članov parlamenta prosili kralja, da za danes skliče izredno sejo parlamenta, zakar je kralj po ustavi obvezan.

Portsaid, 21. jul. AA. Pri tukajšnjih izgredivih je moralo nastopiti proti nacionalistom vojaštvo. En civilist je bil ubit, 21 pa ranjenih. 29 stražnikov je bilo ranjenih, med njimi eden težko.

Sovjeti in Evropska Unija

Pariz, 21. jul. d. Tukajšnji sovjetski poslanik Dvoglevski je odpotoval v Moskvo, ker zahteva Stalin njegovo osebno poročilo v zadevi vprašanja, ki je nastalo radi zahteve, zoderoma želje nekaterih držav, da naj bi v Evropsko federacijo vstopila tudi Rusija. Briand je namreč, kakor poroča »Chicago Tribune«, Italiji in Nemčiji, ki sta to željo najbolj odločno izrekli, odgovoril, da ne bo nasprotoval sprejemu pod pogojem, če bodo pri prijavi sovjeti priznali vse člane obveznosti. Stalin se zelo zanima za to možnost, a vedeti hoče naprej, koliko bi bila Rusija kot članica Evropske federacije vezana v mednarodnem oziru. Kakor znano, Rusija radi istih pomislekov ni »članje« na tudi ne pri Društvu narodov.

Proslava stoletnice belgijske kraljevine

Belgrad, 21. jul. AA. Povodom stoletnice ustanovitve kraljevine Belgije sta belgijski poslanik na našem dvoru Delcoine in njegova gospa priredila danes svečan sprejem v prostorih poslaništva. V imenu Nj. Vel. kralja je belgijskemu poslaniku čestital za proslavo in narodni praznik ordonančni oficir Nj. Vel. kralja major Zarko Popović. Na čelu odličnih zastopnikov diplomatskega zbora, ki so pri tej priliki postili Delcoine, se je nahajal tudi papeški nuncij msgr. Pelegrineti. V imenu ministrstva za zunanje zadeve je temu sprejemu prisostvoval Konstantin Fotić, pooblaščen minister in izredni poslanik v inozemstvu, in Ivan Gerasimovič, načelnik upravnega oddelka. Proslave se je takisto udeležil tudi minister dvora Bogoljub Jeftić.

London, 21. jul. AA. Kardinal Bourne je ime davi slovesne Te Deum v westminsterski katedrali o priliki stoletnice belgijske neodvisnosti. Tedeumu so prisostvovali vsi člani diplomatskega zbora in londonski lord-majors.

Angleški delavci - čuvarji imperija

London, 21. jul. AA. Včeraj je govoril tajnik za dominijone v Chesterju o položaju v Indiji. Govornik je dejal, da ni stranke v tej deželi, ki bi bolj želela, da bi Indija dosegla veliki uspeh, kot angleški delavci. Toda velike zmota bi bila v Indiji in v Egiptu od vsakega, ki bi menil, da izvira naše prijateljstvo iz bojazni. Nič manjša zmota ne bi bila, ako bi nekateri krogi izrabili naše prijateljstvo in ne razumeli, da je naša skrb za Indijo ravnotake velika kot za druge interese naše dežele.

Simla, 21. jul. AA. Indijski podkralj se je sestel danes z guvernerji indijskih pokrajinskih vlad, s katerimi bo razpravljal o sedanji politični situaciji in o poročilu indijske ustavne komisije. Kakor pričakujejo, bo konferenca zborovala več dni.

Izzivajoče pisanje „Giornale d'Italia“

Rim, 21. jul. ff. Z ozirom na žalno službo božjo, ki se je vršila v Belgradu za žrtvami nesreče parnika »Karagjorgje« in na kateri se je poveljevalo junaštvo jugoslovanskih pomorščakov, objavlja »Giornale d'Italia« jako provokativno notico, v kateri pravi: »Kljub dolžnemu spoštovanju in žaloivanju za umrlimi na »Karagjorgje«, ki so žrtve morja, se ne moremo vzdržati, da ne bi obrnili pozornosti na novo imperialistično kampanjo, ki se dviga v Jugoslaviji z ozirom na Jadran. Obžalovanja vredna nesreča na morju se izrablja, da se ustvarja fantastičen mitos o jugoslovanskem Jadranu. Danes se govori o legendarnem junaštvu jugoslovanskih častnikov in pomorščakov, ne pove se pa, ob katerih prilikah se je mogel konstatirati ta legendarni pogum, kojega sloves se zdi v resnici čudežen v sledečem smislu: Ker ni nikoli eksistirala jugoslovanska mornarica, je legendarni jugoslovanski pomorščak v resnici dejstvo, ki pripada nadnaravnemu redu.«

Zagrebska vremenska napoved: Nekoliko bolj stalno, umerjeno toplo, spremenljivo. Večinoma malo oblačno.

Veličastna manifestacija vseh veroizpovedi za ruske kristjane

London, 21. jul. d. Javnost stoji pod globokim vtisom veličastne manifestacije vseh verskih občeštev, ki se je bila vršila v največji londonski Albertovi dvorani. Bilo je to protestno zborovanje zoper versko preganjanje na Ruskem, ki ga je obiskalo več desetisoč oseb. Dokazalo je, da je postalo protestno gibanje proti boljševiškim krutostim v britanskem imperiju pravi ljudski pokret. Kot govorniki so nastopili duhovniki vseh veroizpovedi iz vseh delov sveta; ori, ki so bili zadržani, pa so poslali številne izraze sočutja. Od kraja so pozdravili prireditelji navzoče v imenu radi kongresa anglikanske cerkve izostalega nadškofa canterburyjskega in prečitali njegovo pismo. Nato sta

govorila od rimsko-katoliške cerkve nadškof Irski in sir O'Dower. Nadškof je v kratkih besedah popisal grozote solovskih otokov in obžaloval, da se svet premalo zmeni za trpljenje preganjanih kristjanov. »Probuditi moramo mednarodno vest,« je sklenil, »da ne bo počivala, dokler ne bo končana ta groza!« Nato so govorili nadškof melburnski od anglikanske cerkve, zastopnika baptistov in nonkonformistov, indijski musliman Kadir Abdullah, židovski rabin dr. Strauss in dr. Norwood kot zastopnik Zveze neodvisnih protestantov. Posebno zanimanje je obudil rimsko-katoliški južno-indijski škof, ki je ugotovil, da je komunizem versko mislečemu indijskemu ljudstvu popol-

noma tuj. V sklepni besedi je pozdravil prebendarji Hofes pravoslavne goste: aleksandrijskega patrijarha, varšavskega metropolita Dionizija, novosadskega nadškofa Ireneja in druge nadpastirje. Ogorčeno je zavrnil boljševiško podtikanje o političnem značaju protestnega gibanja, češ, da pripravila vojno zoper sovjete. »Ta kleveta je dokaz, da se boljševiki bojijo moralne podpore, katero dobiva trpeče rusko ljudstvo.« Navzoči so sklenili z opominom na sovjetsko vladu, naj »prizna popolno versko prostost vsem ruskim narodom« in so poslali trpečim ruskim vernikom »pristrane pozdrave, sočutje in tolažbo s pozivom, naj ne izgubi upanja v težkem boju«.

Euharistični kongres v Zagrebu

Zagreb, 21. jul. z. Osrednji odbor za euharistični kongres v Zagrebu je ponovno prošil kompetentne osebe, da naj pošljejo podrobnosti o prihodu njihovih skupin na kongres. Nove prijave se sprejemajo do 25. julija, v kolikor bodo razpoložljiva stanovanja. Nobenih težkoč ni pri izdaji legitimacij onim, ki ne reflektirajo na stanovanje.

Instalacija banskih svetnikov donavske banovine

Belgrad, 21. jul. m. Iz Novega Sada poročajo, da se je včeraj popoldne vršila svečana izročitev dekretov novoimenovanim banskim svetnikom donavske banovine. Pri tej priliki je ban Dunić imel nagovor, v katerem je izjavil: Eden od najsvetlejših in največjih dnevoj naših zgodovini je 1. december 1918, ko se je izvršilo zedinjenje našega naroda in ko je naša država dobila svoje današnje meje. Po tem dnevu naj bi nastopila srečnejša doba za naš narod in državo. Nato pripoveduje ban, kako se je zgodovina razvila, kako je prišlo do današnjega stanja, v katerem bodo ravno novoimenovani banški svetniki igrali veliko in veliko vlogo, za katero jih je postavil Nj. Vel. kralj. Nato je ban izročil novim svetnikom dekret o njihovem imenovanju, nakar se je v imenu vseh novoimenovanih banskih svetnikov zahvalil Milovanu Lazareviću, ki je obljubil, da bodo vsi storili vse, kar od njih pričakuje Nj. Vel. kralj. Ta seja banskega sveta je bila veličastna manifestacija za kralja in kraljevsko vladu.

Akcija za zgradbo kanala Vukovar-Samac

Zveza med vzhodom države in morjem. Novisad, 21. julija. p. Poslednji dogodek v novosadski trgovski, obrtniški in industrijski zbornici je še vedno predmet živahnih komentarjev v gospodarskih krogih. Na zadnji seji je namreč glavni tajnik dr. Mirko Kosić podal obširen referat. Med njegovim govorom je prišla vest, da je za predsednika zbornice imenovan bivši veletrgovec iz Novega Sada Kosta Milosavljević, ki je bil pred štirimi leti zbornični predsednik. Dalje je na seji zbornice član Julij Krajačić predlagal, da naj novosadska zbornica prevzame iniciativo za zgradbo kanala Vukovar-Samac. Na ta način bi se zvezala Vojvodina z Bosno. Istotako bi bili zapadni in posavski kraji zvezani z donavsko rečno mrežo. Ta kanal je imela v načrtu že bivša avstro-ogrška monarhija. Nova naprava bi bila izredno velikega prometnega in gospodarskega pomena. Vzhodni okrajji bi bili po vodi zvezani s porečjem Save do Siska ter preko Kulpe do Karlova. Ta rečna pot bi bila nova tranzitna linija za srednje-evropske države do naših pomorskih pristanišč, ker bi se od Karlova do morja izgradila 170 km dolga železniška proga. Ta zelo važen in interesanten predlog je bil sprejet ter poslan po resoluciji pristojnemu ministru.

Zalna služba božja za Draškovičem

Belgrad, 21. jul. u. Ob priliki devetletnice smrti državnika Milorada Draškovića, ki je pred devetimi leti padel kot žrtev atentatorske roke v Delnicah na Hrvaškem, se je vršila danes zalna služba božja, katere so se udeležili številni bivši politiki.

Slava Zveze prostovoljcev

Belgrad, 21. jul. m. Svojo slavo je imela danes Zveza dobrovoljcev, s katere je bila poslana pozdravna brzojavka Nj. Vel. kralju in predsedniku vlade. Slave so se udeležili množični zastopniki kulturnih in drugih organizacij v Belgradu.

Strašen zločin

Belgrad, 21. jul. m. V Senti je posestnik Dudaš izvršil grozen zločin. Umoril je najprej svojo prijateljico, nato svojo ženo in svojega sina ter nato samega sebe. Ta strašen zločin, ki je razburil Sento in okolico, je posledica nemoralnega življenja tega posestnika.

Rekordni poset Makarske

Split, 21. jul. z. Iz Makarske javljajo, da je poset inozemcev v tej sezoni rekord. Gostov je preko 1000. Vsa privatna stanovanja so prenapolnjena tujcev.

Belgrad, 21. jul. p. O priliki pretresanja zakona o monopolih se bo razpravljalo tudi o vprašanju izvoza tobaka po privatnih osebah. Seveda se bo vršil izvoz pod strogo državno kontrolo.

Političen atentat v Bukarešti

Bukarešta, 21. jul. AA. Rador poroča: Danes ob 1 popoldne so zaprosili štirje romunski dijaki, rodovi iz Makedonije, da jih sprejme državni podtajnik v ministruv notranjih zadev Angelescu. Dijaki so utemeljevali svojo prošnjo s tem, da žele izročiti državnemu podtajniku spomenico. Ko je državni podtajnik Angelescu hotel prečitati spomenico, je dijak Aleksander Beza, ki se je skrival za ostale tri dijake, potegnil revolver in oddal na Angelescu pet strel. Izstrelki so zadeli Angelescu v obraz, grudi, pleča in v mišičevje. Čeprav je bil težko ranjen in mu je iz ran tekla kri, je z zadnjim naporom duha in telesnih sil planil na napadalca in ga podil po pisarni, dokler ga ni obvladal in tako preprečil, da odda še šest strel. Državnega podtajnika so takoj prepeljali v sanatorij, kjer so ugotovili, da sta prvi dve rani na

glavi in v grudih lažje narave, dočim sta ostali dve rani resnejši. K sreči ni noben strel zadell in ranil važnejših organov. Zdravniki sodijo, da je Angelescu izven nevarnosti in da rane ne bodo imele resnejših posledic. Napadalec in njegovi tovariši so bili takoj prijeti. Dosedanja preiskava je dooznala, da gre za osveto proti Angelescu, ki je predsednik narodne seljske stranke za okraj Kallakra v Južni Dobrudži. Napadalec so menili, da je Angelescu eden izmed onih, ki so zahtevali zakon, ki ureja vprašanje lastnine v tej pokrajini. Znano pa je, da je bil ta zakon sprejet v interesu makedonskih kolonistov v Dobrudži in da je za te koloniste vlada podvela široko pomožno akcijo, in da je končno ta zakon bil sprejet z zadovoljstvom od tamošnje bolgarske in turške manjšine.

Velika antifašistična akcija

Pariz, 21. jul. as. Italijanska socialistična stranka, ki obstoja od fašizma dalje samo iz emigrantov, je na dvodnevnem pariškem kongresu odpravila razkol, ki se je leta 1922 izvršil v Livornu med socialisti večine in med neodvisnimi. Soglasno sprejeta resolucija izjavlja, da proletarijat nasproti zmagovalnemu fašizmu nima nobene pravice, mesariti se med seboj. Glavni cilj nove večinske stranke je boj proti fašizmu in ustanovitev demokratične republike v Italiji. Bojevitá politika fašizma, ki jo pozivlja samo teroristični notranji režim, ogroža mir v Evropi. Druga internacionala naj priredi splošno manifestacijo proti temu zločinskemu

početju. Pri posvetovanjih so bili navzoči mnogi voditelji druge internacionale, tako njen predsednik Vandervelde in generalni tajnik dr. Friedrich Adler, dalje pa tudi močne delegacije francoskih, nemških, avstrijskih, belgijskih in angleških socialistov. Neki italijanski socialist, ki je prišel iz Milana, je poročal, kako ogromen vtis je napravil propagandni polet protifašističnega letalca Bassanesija, ki se je ponesrečil pri St. Gotthardu in katerega letaki so razširjeni že po vseh mestih Italije ter so bili nabiti tudi po cerkvah, radi česar je prišlo do konflikta med cerkvenimi oblastmi in fašistično stranko.

Proslava izpraznitve Porenja

Mainz, 21. jul. as. Višek proslave osvoboditve Porenja je bila v nedeljo manifestacija 8000 ljudi v mestni dvorani, kjer so navdušeno pozdravljali Hindenburga in kjer je govoril tudi zunanji minister dr. Curtius. V Mainz je prišlo na stotisoče ljudi iz vsega Porenja. Pri vožnji po mestu so tvorila špalir razna društva, šole, sportniki, zveze vojakov in obe toliko sovražni organizaciji Reichsbannerja in Stahlhelma, ki sta bili seveda med seboj razmeščeni v veliki razdalji. Proslava je potekla mirno, šele zvečer je prišlo do majhnih incidentov. Odkrit je

bil spomenik osvoboditve, delo mojstra Elkana iz Frankfurta, ki predstavlja žensko, ki se pravkar vzbuja iz sanj. Spomenik je bil postavljen pred vladno palačo, kjer je bil sedež vrhovnega poveljstva francoskih čet. Slavnostno zborovanje v mestni hiši je bilo velika ovacija za dr. Stresemanna, čigar zasluge za izpraznitev Porenja so slavili vsi govorniki, tudi Hindenburg in dr. Curtius. Zato se ima tudi prvi spomenik dr. Stresemanna v kratkem postaviti v Mainz.

Razstava balkanske narodne umetnosti

Atene, 21. jul. AA. Na prvi balkanski konferenci, ki se vrši povodom razpisanja natečaja za balkansko himno, bodo razen tega tudi razpravljali o organizaciji velikega koncerta narodne glasbe vseh balkanskih narodov. Odbor za to organizacijo je sestavljen. Vrh tega se bo pri tej priliki priredila razstava balkanske narodne umetnosti. Na čelu organizacije te razstave stoji ugledna grška javna delavka na polju zbiranja in proučevanja grške narodne umetnosti ga. Hadi Mihal, predsednica sekcije za književnost in umetnost v Zvezi grških žen. Razstava bo od 9. do 20. oktobra. Na njej bodo razstavljeni vsi predmeti narodnih umotvorov, kakor n. pr. narodne noše, vezenine, slike, lesorezi, skratka vse, s čimer se ponašajo vse države balkanskega polotoka. Predmeti za to razstavo naj se pošljejo do 20. septembra na naslov: Umetnost za razstavo narodnih ročnih del. V vrhu olajavanja prenosa razstavnih predmetov stoji razstavljalni odbor v zvezi s Transporthim d. d. Sefer in Co., ki bo vršilo transport iz vseh balkanskih držav v Grčijo. Castni odbor za organizacijo te razstave sestavljajo gospe vseh poslanih balkanskih držav v Atenah ter najuglednejše dame vse atenske odlične družbe. Pričakujejo, da bo Jugoslavija, ki je bogata z narodnimi umotvori, dostojno zastopana na tej razstavi.

Velika letalska nesreča

London, 21. jul. AA. Danes popoldne se je pripetila letalu »Junker«, ki opravlja zračno službo med Le Touquetom in Croydonom strahovita nesreča, pri kateri so izgubili življenje pilot, njegov pomočnik in štirje potniki, dobroznani člani družbe. Potniki so bili: Marquess of Dufferin, sir Edward Ward, vikontesa Ednam in gospa Loeffler. Letalo je vodil polkovnik Henderson s pomočjo Shearinga, ki sta bila prejšnja letalska častnika. Kakor pravijo očividci, je nastala eksplozija v letalu, ko je preletelo Meophane v bližini Gravesenda. Letalo se našli v vrtu neke hiše v vasi. Eno krilo je padlo dve miliji oddal. Letalo je bilo last polkovnika Hendersona, ki je opravljal v imenu letalske družbe »Walcot« zračno službo. Ta družba je vršila letalski promet iz Croydona. Malo pred nesrečo je letalo odletelo v Le Touquet in se vrnilo s delom družbe v Croydon. Nato se je letalo vrnilo, da vzame s seboj lorda Dufferina in njegove prijatelje. Vicontesa Ednam je bila sestra vojvode Sutherland. Ona in gospa Loeffler sta bili dve odlični dami londonske družbe.

Trošarino na pivo bodo plačevale pivovarne

Ljubljana, 21. jul. AA. V smislu dogovora s pivovarnami v dravski banovini plačujejo izza dne 1. julija 1930 banovinsko trošarino na pivo, ki se konsumira v območju dravske banovine, pivovarne same. Zato odpade od strani gostilničarjev, točilcev piva in založnikov vsako prijavljanje po 1. juliju 1930 prejetega piva in plačevanje banovinske trošarine. To pa velja le za one množine piva, ki izhajajo iz pivovaren na ozemlju dravske banovine. Za prijavljanje in plačevanje trošarine onega piva, ki se uvozi iz drugih banovin, veljajo še naprej sedanji predpisi.

Jugoslovanski industrijalci posetijo Grčijo

Solun, 21. jul. AA. Po obisku grških gospodarstvenikov jugoslovanskim gospodarskim krogom, ki je v vsakem pogledu sijajno uspel in poglubil gospodarske zveze med obema sosednjima državama, so gospodarstveniki in Grško-jugoslovanska liga sklenili, da povabijo jugoslovanske gospodarstvenike na poset Grške za dobo petega mednarodnega solunskega sejma. Jugoslovanski gospodarstveniki ostanejo v Solunu dva dni, to je 26. in 27. septembra, 28. odidejo v Vodene in Njgoš, da si ogledajo tamošnje industrije, 29. pa odpučejo v Atene, kjer ostanejo tri do štiri dni.

Velik požar blizu Novega Sada

Belgrad, 21. jul. u. V Novem Futogu v bližini Novega Sada je danes jutraj izbruhnil velik požar na posestvu Ivana Sage. Požar je nastal najprej v žitu, ki so ga ravno mlatili ter se je razširil na vse bližnje objekte in na sosedna poslopja. Gasilci iz Novega Sada so sicer uspešno lokalizirali požar, vendar je škoda ogromna, ker so zgorela ogromna skladišča žita.

Belgrajske vesti

Belgrad, 21. jul. z. Te dni so prispeli v Belgrad zadnji stroji za tovarno denarja Narodne banke na Topčideru. Pričetek dela v tovarni bo 15. avgusta in se bo slavil na svečan način. Tovarna bo tako pričela z izdelovanjem novih 10 dinarskih bankovcev. Pozneje bo tiskala tudi 100 dinarske bankovce. Po načrtu bo Narodna banka sedanji denar polagoma vzel iz prometa in ga zamenjala z novim, ki bo nosil naslov Kraljevine Jugoslavije. Belgrad, 21. jul. z. V predsedstvu vlade izdelujejo pravilnik o osnovanju poljedelskih svetov pri banskih upravah. Naloga poljedelskih svetov bo, da dela na dvigu in napredku poljedelstva v državi. Pravilnik bo izdelan do nedelje in izročen predsedniku vlade v podpis.

Belgrad, 21. jul. p. V ministruv javnih del pripravljajo naročilo materiala za novo avtomatsko telefonsko centralo v Belgradu, ki bo stopila še letos v obrat z 10.000 številkami.

Belgrad, 21. jul. AA. Z odlokom ministra prometa je postavljen za generalnega upravnika pokojniškega fonda stalnega pomožnega osebja državnih prometnih ustanov g. Dušan S. Popović, šef odelka belgrajske železniške direkcije. Ta položaj bo zavzemal poleg svoje redne dolžnosti.

Belgrad, 21. jul. AA. Savez češkoslovanskih bank v Pragi je obvestil savez denarnih in zavarovalnih zadrug v Zagrebu s posebnim pismom o konvenciji med Jugoslavijo in Češkoslovansko glede ureditve medsebojnih terjatev in dolgov v bivših avstro-ogrskih kronah in ugotavlja, da se naši državljani kaj malo poslužujejo svojih pravic v tej konvenciji napram češkoslovanskim dolžnikom in upnikom, zlasti pa napram denarnim zavodom. — Zato opozarja češkoslovanski savez ponovno jugoslovanske interese, da se glede svojih terjatev ali dolgov v bivših avstro-ogrskih kronah napram češkoslovanskim dolžnikom ali upnikom obračajo neposredno na te osebe ali pa na denarne zavode, da tako pospešijo te posle. Ta konvencija je bila razglašena v »Službenih Novinah« št. 213 (XXXIV. z dne 12. septembra 1929).

Dobra žetev na Bolgarskem

Sofija, 21. jul. AA. Letošnja žetev je izredno dobra. Statistika ministruva za kmetijstvo kaže, da je žita 15.906.200 kvintalov, rži 2.617.555, ječmena 4.301.517, ovsa 1.314.292 in sladkorne repe 238.655 kvintalov.

Aretacija v Romuniji

Bukarešta, 21. jul. as. Notranje ministruvo objavlja, da je bilo v Borsi aretiranih 28 oseb, ker so se udeležili protizidovskih izredov. Med njimi sta bila aretirana grško-katoliška duhovnika Berinde in Dumitrescu ter njuni soprogi, kakor tudi polkovnik Negulea. V Bukovini je po zadnjih vesteh vpostavljen mir in red. V Besarabiji so bili radi zadnjih nemirov prepovedani sejmi.

Letalska nesreča

London, 21. jul. AA. Na letališču Delting v bližini Maidstonea se je z letalom smrtno ponesrečila hčerka admirala Glace miss Gladys Grace. Poročnik Spencer, pomorski častnik, ki je stacioniran v Gosportu, je pri tej nesreči tudi izgubil življenje.

Koliko izdajo US za ceste

Newyork, 21. jul. AA. Združene države so letos izdale za zgradnjo novih cest 1750 milijonov dolarjev. Na vsak registriran avtomobil odpade skoraj 80 dolarjev.

Spotne vesti

Milan, 21. julija. AA. V tekmi za evropski pokal je madžarsko moštvo »Ujpesta« premagalo moštvo »Ambrosiane« iz Milana s 4:2. S tem rezultatom imata obe moštvi enako število točk in bo padla končna odločitev na nevtralnem igrišču.

London, 21. julija. AA. Snoci je prispelo v Calais 16 lahkih letal od 60, ki so nastopila na mednarodni tekmi za polet okoli Evrope. Drugih 34 letal je bilo v Reimsu. V Calais je prispelo vseh 7 angleških letal. Tekme se udeležujeta le dve ženski, in sicer Angležinji lady Bailey in miss Spooner.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: Najprej vedno močnejši južni vetrovi. Zelo visoka temperatura. Potem pa bo hitro postalo oblačno ter je tekom dneva pričakovati nastan severozapadnih vetrov z velikimi nevihtami. Na gorah snežni viharji. — Južne Alpe: Začelo se bo oblačiti in preti nagla sprememba vremena.

Praga, 21. julija. AA. Po poročilu Narodne banke se je obtok bankovcev znižal za 432 milijonov na 6.872.000.000 Kč. Zlata podlaga se je povišala na 67% milijonov, kriticje pa znaša 43,3%.

Dejanja krščanske ljubezni

Glavno zborovanje Vincencijeve družbe

Ljubljana, 20. julija.

Danes so Vincencijeve konference iz Slovenije imele v Marijanišči svoj dan, svoje glavno zborovanje, prvo po smrti svojega dolgoletnega predsednika Fr. Lavtizarja. V duhu nepozabnega pokojnika in v spominu nanj je zborovala krščanska Caritas, si dala račun o svojem delu ter si ustvarila smernice bodočega dela.

Navzočih je bilo po svojih delegatih velika večina konferenc iz vse Slovenije, ki so se vneto udeleževale dnevnega reda.

Celodnevno delo je uveljavila jutranja pobožnost v Marijaniški kapeli. Komtur g. p. Učak je daroval sv. mašo ter je imel krasen cerkveni govor o ljubezni. Med sv. mašo so vsi delegatje prejeli sv. obhajilo. Nato se je ob pol 9. začelo zborovanje pod predsedstvom 2. podpredsednika g. inšp. Zajca. Zborovanja se je ves dan udeleževal in iniciativno posegal v razprave hišni gospodar g. prošt Andrej Kalan ter stolni dekan g. kanonik Nadrah.

V počastitev spomina † predsednika Lavtizarja

Predsednik se je po običajnih uvodnih formalnostih v lepem govoru spominjal prežgdanega umrlega predsednika družbe, ki ji je stal na čelu celih 12 let in ki je v svoji vesni skrbnosti takorekoč že večji del gradiva za zborovanje še sam pripravil. Delegatje so topli govor stoji poslušali, nakar je bilo zborovanje v znak žalosti za nekaj časa prekinjeno.

Ko se je nato prebral zapisnik zadnjega zborovanja, katerega je sestavil še pokojni predsednik, je g. prof. dr. Levičnik podal izčrpno poročilo o delovanju družbe in centralnega sveta v l. 1929. Njegovo temeljito poročilo je bilo obenem posmrtna pesem spominu pokojnega Lavtizarja, ki je bil glava in srce družbinega delovanja. Blagajniško poročilo je podal g. župnik Barle. Vsa poročila so bila z odobravanjem sprejeta.

50 let Marijanišča

Poleg teh ustnih poročil je bilo razdeljeno tiskano poročilo o delovanju centralnega sveta in konferenc Vincencijeve družbe. Posvečeno pa je 50 letnici Marijanišča kot sadu prve Vincencijeve konference na Slovenskem, katero sta l. 1876 ustanovila v Ljubljani poznejši škof dr. Janez Gogala in laiki profesor Josip Kronberger. Zavetišče za otroke je bilo v hiralnici ustanovljeno že istega leta, l. 1880 pa se je ustanovila v zavodu enorazredna ljudska šola. Pouk se je pričel 15. novembra 1880.

Medtem pa je neumorni dr. Gogala iskal primernega prostora za samostojno sirotišnico. 7. avgusta 1880 je že kupil Jagrovo hišo na Poljanah, še istega leta sosedno Vernikovo hišo. Iz teh dveh hiš na Poljanah je zraslo novo Marijanišče, ki je bilo blagoslovljeno 12. novembra 1882.

L. 1884 je postal ravnatelj novemu zavodu dr. Frančišek Lampe, ki je usmeril zavod smislu novih nalog. L. 1898 se je v zavodu ustanovila gospodinjska šola, ki jo izdružuje Kmet. družba. Ko je l. 1900 umrl prvi zavodov ravnatelj, je še istega leta stopil na njegovo mesto naš veliki mladolinoljub g. prošt Andrej Kalan, ki vodi zavod z ljubeznijo in blagoslovljenim uspehom že 30 leto. Novi ravnatelj je šel na novo delo. L. 1910 je mogel otvoriti v zavodu dijaški konvikt, v katerem se je vzgajalo in vzgojilo že velikansko število vzhodnih duhovnikov in krščanskih laikov. G. prošt more danes s ponosom gledati na sadove svojega dela, očito blagoslovljeno od zgoraj.

Vzgojno delo v zavodu se do l. 1884 vršile usmiljenke; l. 1884 pa so šole in vzgojo dečkov pre-

vzele šolske sestre iz Maribora, ki delujejo še danes z vso vneto in ljubeznijo. Usmiljenke pa so se omejile na vzgojo deklic — sirot v Lichtenurnu.

Dva važna sklepa

Po teh izčrpnih poročilih je zbor potrdil nekaj novoustanovljenih konferenc, med katerimi sta omeniti dve najvažnejši: dijaška konferenca sv. Stanislava in akademska. Ko so zastopniki posameznih konferenc podajali svoja poročila, je bilo brez dvoma največje poročilo akademske konference, ki dokazuje, da je katoliška akademska mladina končno našla polje, na katerem se more izživeti čisto v duhu svete krščanske Caritas.

Nato so se obravnavali predlogi posameznih konferenc, ki so važni za notranje delo v konferencah. Sprejeta pa sta bila soglasno tudi dva predloga, ki bosta krščanski ljubezni v bodoče nudila obširno in težavno polje dela:

1. Sklenilo se je, naj centralni svet 50 letnico Marijanišča, tega velikega dela krščanske ljubezni, proslavi s tem, da začne pripravljati potrebno za ustanovitev zavoda za vzgojo in izobrazbo duševno in telesno zaostalih otrok, kateri naj se v tem zavodu po možnosti pripravljajo za kak poklic, ki odgovarja njihovemu stanju.

2. Sklenilo se je tudi proučiti možnost ustanovitve zavetišča za revne delavce, ki iščejo dela.

G. profesor dr. Levičnik je nato poročal o volitvi novega predsednika. Ker generalni svet v Parizu priporoča pri volitvah posebno postopanje, se bo volitev vršila pozneje.

Po dopoldanskem zborovanju so se delegati zbrali k skupnemu kosilu, pri katerem je g. prošt Kalan pozdravil udeležence kot hišni gospodar, podal kratko rekapitulacijo dopoldanskega zborovanja ter izrazil posebno veselje, da je bil storjen sklep za zavod manj razvitih otrok. G. prošta je kot senjora karitativnega dela in vzornega mladolinoljuba in delavca pozdravil g. prof. dr. Levičnik.

Več duha

Popoldne ob pol 4. so bile skupne litanije v kapelici, ki jih je imel g. komtur p. Učak. Nato se je v dvorani vršilo splošno karitativno zborovanje, pri katerem je urednik »Slovenec« g. dr. Al. Kuhar duhovito govoril o udejstvovanju krščanske ljubezni v Franciji.

To predavanje je bilo tako važno in globoko podano, da se ideje, naznačene v njem, lahko smatrajo za prelom s preteklostjo na polju dejavne krščanske ljubezni. Na vzgledih iz naravnost herojskega delovanja francoskih katoličanov na tem polju nam je zvenel jasen klic: Več krščanskega duha v naše katoliške organizacije in manj šablone! Pod vtisom tega predavanja so se udeleženci razšli v prepričanju, da se drugod katoliška Caritas udejstvuje s silnejšim duhom, z večjim ognjem, ki ga moramo posnemati. Katoliške dame, katoliška inteligenca, kat. akademiki in kat. delavci so v tem predavanju našli to, kar nam vendar še manjka: mnogo več ognja v dejanjih krščanske ljubezni!

Rekapitulacijo duhovitega predavanja sta prav tako duhovito podala g. komtur p. Učak in g. prof. dr. Levičnik. Končno je bil sprejet predlog, da se predavatelj g. dr. Kuhar naprosi to predavanje ponoviti pred široko katoliško javnostjo, da se bo vsa javnost mogla ogreti na ognju, ki plamti v srcih francoskih katoličanov.

Tako je bilo današnje zborovanje Vincencijeve družbe eno najlepših doslej. Kakor bi prav sedaj vzbrstelo seme, ki je je rajni predsednik Lavtizar za svojimi predniki s tako ljubeznijo negoval vsa leta.

Velika avtomobilska nesreča

Štirisedežni avto zavozi v Cabranko in se popolnoma razbil
Šofer in en potnik hudo ranjena

Osišnica, 21. julija.

Včeraj popoldne se je v bližini hrvaške vasi Plešec pripetila težka avtomobilska nesreča, ki bi kmalu zahtevala dvoje človeških žrtev.

Na cesti, ki vodi iz Osilnice proti Čabru, je drvel v veliki brzini krasen štirisedežni avto iz Karlovca. Cesta dela na več mestih ostre ovinke, tako da mora vsak šofer na tistem delu ceste voziti zelo previdno, posebno, ker teče tik ob cesti bistra Čabranka. Na avtomobilu je sedel poleg šoferja še en potnik. V hipu č. drugem ostrem ovinku pridrvi z nasprotni strani drug avto. Šofer prvega avtomobila se je hotel umakniti na skrajno desnico, toda bilo je že prepozno. Nasproti vozeči avto je zadel s prednjim koncem v avtomobil Karlovčana, ki je nato radi obrnjenega volana zgrmel v silnem padcu v Čabranko nekako deset metrov globoko pod cesto.

Strašno neurje nad Kočevjem

Nevihla z nalivi in treskanjem - Strela udarila v hišo in omamila vso družino

Letošnje vreme je prineslo mnogim slovenskim krajem bridka razočaranja. Vsa kmetova nada in ves njegov up na dobro letino je včasih razbit ob eni sami mogoče komaj pol ure trajajoči nesreči — neurju. Del Kočevske okrog Starega loga je bil ob prvi elementarni nesreči — neurju s točo z velikim delom Suhe krajine močno prizadet. Sedaj je prizadela polje Dolge vasi in Livolda, kjer je divjala v petek zvečer nekako ob osmih silna nevihta z viharjem, ki je kot bilke lomil visoke smreke.

V petek zvečer se je ozračje v hipu zelo stemnilo. V ozračju je začelo sumljivo šelesteti in pihati. Črni oblaki so se drvili iz ribniške kotline naravnost proti Kočevju. Nekako pol ure od Kočevja v Dolgi vasi so se ti oblaki že zgostili in začele so padati težke deževne kaplje. V hipu je nastala temna, a zato toliko bolj strašna noč. Ozračje je bilo do skrajnosti napeto in se je ob prvem sunku nadvse silovitega viharja vili nad to casjo kakor tudi nad Livoldom in Šalkovsjo ploha, da je bilo kakor iz škafa. Ceste in pota so bila v trenutku pod vodo, s katero se je potem igral vihar, zaganjajoč jo od časa do časa visoko v zrak.

Sredi vsesplošnega dežja je začelo treskati in grmeti. Strele so švigale druga za drugo. Noč je bila od samih bliskov strahovno razžarjena. Vihar in strela sta podirala in lomila drevje ob obronkih gozdov, popolnoma pomandrala žitna polja ter uničila skoraj ves sadni pridelek.

Najhujše je strela napravila v hiši gostilne Koznek, kamor je udarila z vso silo. Napravila si je tik pod stropom veliko luknjo, prevrtila vse zidovje in vstopila v sobo družine delavca Stefanca. Tu je napravila strela grozno razdejanje. Iz stene je skočila pod posteljo, na kateri je ležal delavec Stefanec. Predrla je postelj, opalila ležega, da je padel takoj v nezavest, nato švignila proti njegovi ženi, ki je stala baš z valjarjem v roki ob mizi in pripravljala štruklje svojemu možu in sinu za sobotno delo. Ženo je strela udarila s tako silo, da je padla z valjarjem v roki vznak na tla. Sin se je hotel obrniti, toda tudi njega je zadel po levi strani in ga zagnala z vso silo ob steno. Vse to se je vršilo v par sekundah. Nato je strela razbila vsa hišna okna in skozi okno švignila v zemljo.

Avto je priletel v Čabranko, ki je na tistem mestu zelo plitva, s tako silo, da se je na ka-menitem dnu popolnoma razbil. Šofer je med padcem zletel iz avtomobila na bližnje skalovje in tam obležal s polomljenim nogo. Drugi potnik se ni mogel znebiti nesrečnega avtomobila in je padel z njim vred v vodo. Radi močnega padca si je zlomil dvoje reber in dobil težke notranje poškodbe.

Težko ranjenega šoferja in potnika je odpeljal nato drugi avto nazaj v Cabar, kjer sta oba ponesrečenca dobila prvo zdravniško pomoč.

Razbiti avto so nato z največjo težavo izvlekli iz Čabranke, vendar so na njem poškodbe tako velike, da je popolnoma neraben. Avto je bil na poskusni vožnji. Bil je torej popolnoma nov. Lastnik trpi 125.000 Din škode.

Strela je skoraj istočasno udarila na kočevskem premostu blizu Šalke vasi v transformator in ga zelo pokvarila.

Naš dopisnik je v soboto obiskal nesrečno delavsko družino. Hiša, kamor je udarila strela, ima tik pod streho v premeru 50 cm veliko luknjo. Okna pri hiši so vsled strele in tudi viharja vsa razbita. V majhnem delavskem enosobnem stanovanju leži na postelji siv mož. Vplje in stoka od silnih bolečin. Strela mu je namreč upalila vso kožo, da se mu je telo mestoma spremenilo v en sam grozen mehur. Postelja in posteljnina je na več mestih ožgana. Stefančevi ženi je strela požgala veliko las. Celotna slika stanovanja in družine je strašna. Delavcu je treba nujne pomoči, ker bo sicer od groznih muk umrl. Vsa družina je silno prestrašena in z grozo pripoveduje o veliki nesreči, ki jih je zadel.

Vse žito po polju je poležano, drevje ob gozdovih razbito. Veje leže vsepovsod, tu in tam vrh tanke in visoke smreke. Pod sadnim drevjem leži na kupe komaj na polovico zrelega sadja. Kmetje gledajo žalostno v bodočnost, ker je doberšen del njihove letine docela uničen.

Veslaške tekme na Bledu. Skoki s stolpa, ki so jih izvajali člani »Ilirije«, so zanimali prisotne gledalce. Posebno so ugajali skupinski skoki, ki sta jih izvajala Strnad in Cerček.

Izpremembe zakona

o ljudskih šolah

Verski pouk je obvezen

Na predlog prosvetnega ministra in po posvetovanju z ministrskim predsednikom je, kakor smo že poročali, Nj. Vel. kralj podpisal zakon o izpremembah in dopolnitvah ljudskošolskega zakona od 5. decembra 1929.

§ 43. se takole izpremeni:

Verski pouk je obvezen za vse priznane veroizpovedi.

Verski pouk vrše pri svojih vernikih kraljevni duhovniki ali njihovi duhovni namestniki, katere predlaga banskim upravam in imenovanje ali premeščenje pristojna cerkvena oblast. Veroučiteljem more občina, v kateri uče, podeliti nagrado. Veroučitelji morajo biti državljani kraljevine Jugoslavije.

Če je veroučitelj službeno ali kako drugače zadržan, ga lahko nadomestuje kateri drugi učitelj iste šole in iste vere. Na predlog pristojne cerkvene oblasti more biti taka zamenjava stalna.

Ako pristojna cerkvena oblast ne predlaga veroučitelja, potem ga odredita na prošnjo ministrstva sama. Imenovati se morejo tudi posebni veroučitelji v šolah, v katerih bi imeli vsaj 20 ur tedenskega pouka z najmanj 20 učenci v vsakem razredu ali oddelku. Te imenuje na predlog cerkvene oblasti prosvetni minister iz vrst kandidatov, ki so izvršili bogoslovne studije.

Vsi veroučitelji, bodisi da so pravi uradniki ali ne, se morajo pri svojem šolskem delu držati šolskih predpisov kakor vsi ostali učitelji. Veroučitelji lahko prosvetni minister na predlog banke uprave razreši dolžnosti, če njihovo delo v šoli ne odgovarja pedagoško-metodičnim načelom, ali če njihovo obnašanje v šoli in izven nje ni v skladu s cilji ljudskih šol. O takšni naredbi se obvesti tudi pristojna cerkvena oblast. Učni načrt in program veroučitelja določi vedno minister prosvete v sporazumu z vrhovnim predstavnikom dotične veroizpovedi za kraljevino Jugoslavijo (za katoličane predsedstvo škofijskih konferenc). Enkrat na leto sme zastopnik pristojne cerkvene oblasti nadzirati verski pouk.

§ 68. dobi dopolnilo: Učenci ljudskih šol smejo biti izven šole člani verskih društev svoje verske organizacije.

§ 69. dobi dopolnilo: Ta naredba se ne nanaša na verske svečanosti in na verske odredbe za učenje.

§ 71. dobi po drugem odstavku vrnjen nov odstavek, ki se glasi: Z ozirom na predlog odposlancev prosvetnega ministrstva, ki so se udeležili diplomskih učiteljskih izpitov na zasebnih učiteljskih, nostrificiranih prosvetni minister tudi diplome teh učiteljskih kandidatov. Kandidat s tako diplomom more biti imenovan tudi za učitelja državne ljudske šole.

§ 72. dobi nov odstavek: Stalen postane tisti začasni veroučitelj, ki položi poseben državni katehetski strokovni izpit, katerega program predpiše prosvetni minister v sporazumu z vrhovnim predstavništvom dotične konfesije v kraljevini Jugoslaviji (za katoličane predsedstvo škofijskih konferenc).

Točka 5. § 78. dobi odstavek: To odredi prosvetni minister v sporazumu z zastopniki vseh priznanih veroizpovedi v državi (za katoličane predsedstvo škofijskih konferenc) in v sporazumu z ministrskim predsedništvom.

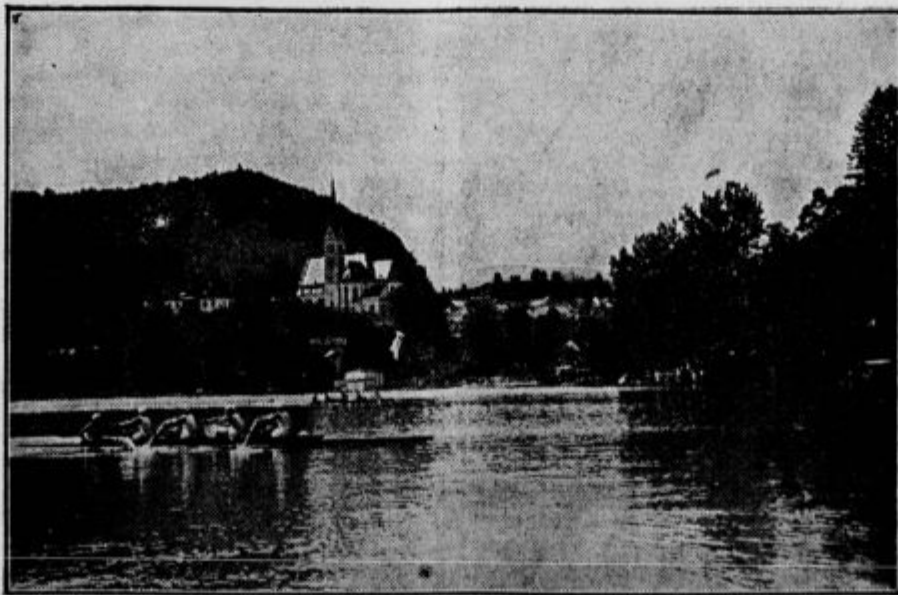
Zadnji odstavek § 81. dobi dopolnilo: Za cerkvene pevce in organiste ni treba tega odobrenja.

§ 114. je dodejan na koncu nov odstavek: Nadzor po točki 6. je disciplinskega značaja. Ta nadzor se ne nanaša samo na verski pouk.

§ 157. dobi na koncu tale dostavek: Naredbe tega in prejšnjega paragrafa se ne nanašajo na verske družbe.

§ 163. dobi na koncu tale dostavek: Te naredbe se imajo izpolniti v sporazumu s pristojno cerkveno oblastjo.

Te izpremembe so veljavne z dnem objave v »Službenih Novinah«.

Veslaške tekme na Bledu. Četvorki »Gusarja« iz Splita in »Dunava« iz Pančeva v končni borbi ured ciljem. Zmagal je »Dunav«.

Mnogo misli

imate pri nakupu kuhinjske posode, zato si prej ogledajte bogato zalogo katero Vam nudi po najnižjih cenah tvrdka s železino

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA Sv. Petra cesta 35

Kaj pravile?

Ze sejočas, ko ste v »Slovenec« reševali proračun mestne občine za socialno skrbstvo in navajali vse mogoče vzroke velike brezposelnosti v Ljubljani, ste poudarjali potrebo, da se v Ljubljani ustanovi poklicna posvetovalnica. Glas po ustanovitvi take posvetovalnice bo postajal pri nas vedno močnejši in že se pojavljajo znaki, da je javnost tudi že spoznala to potrebo. Zadržite sem videl, da je v »Slovenec« članku o pomolnih solah omolil poudarjena ta potreba in skoro istovestno sem bral tudi v »Jutru« podoben članek.

Med vzroki, da je brezposelnost tako velika, ni predsem prvi ta, da ljudje ne dolo, temveč zlasti ta, da ljudje delati ne znajo. Ne rečem, pridnih delavcev, garance, je pri nas vse polno, malo pa, ki bi bili zmožni za specialna dela. Ali ni čuda, da najde pri nas toliko tujcev svoj zaslužek? Tu bi bila predsem potrebna poklicna posvetovalnica. Ta naj bi mlade ljudi preizkuševala po njihovih duševnih in telesnih zmožnostih, jih odredila v določene poklice, jim svetovala, kateri poklici so prenapolnjeni in kateri so prazni, obenem jih pa tudi opozarjala, kateri novi poklici nastajajo in kje nastajajo nove možnosti zaslužka.

Dandanes ni več tako, kakor je bilo, ko so bili vsi poklici nekako stalni, trajno potrebni. Še pred kratkim naši fantje niso vedeli druge poti kot: ali v šolo ali za hlapca ali pa v rokodelstvo. Pod zadnjim so razumeli samo krojaštvo, čevljarstvo, mizarstvo in kvečjemu še ključarištvo.

Nove potrebe pa so prinesle vse polno malih, toda dobro nesočih poklicev in v te so se vrinili pri nas tujci. Le pojdemo danes po ljubljanskih ulicah in si ogledujemo nasloze specialnih obrti — skoro sama tuja imena. Ali pa pojdemo v naše industrije in vprašajmo po specialistih — isti uspeh. Res je, da so ti ljudje sedaj že aklimatizirani in se njihovi otroci čutijo Slovence, vprašajmo pa se, koliko naših ljudi se jim je moralo pred desetletji umakniti v tujino — zato, ker so znali manj.

Ta proces traja še nepretrgano in nevidno, kakor nekoč. Potasi prihajajo tujci, se vsedajo na kvalificirana in specializirana mesta, naš človek pa gleda kruh od daleč.

Kaj je naš človek morda manj nadarjen, manj marljiv od Nemca, Čeha ali žida? Kaj za naše 14-letne fantje res ni druge delovne kariere, kakor bili večer brezposelnega trgovskega pomočnika, stradaljo čevljar ali pa aspirant na prvo mesto sluga (reci hlapca)?

Navajamo naše mlade ljudi v specialne poklice, dajmo jim priliko, naj postane vsak v svoji stroki resničen strokovnjak! Osmujmo zato poklicno posvetovalnico! Ampak hitro, vsak mesec odlaganja je zamujen!

Požar pri Ribnici

Ribnica, 19. julija.

Po viharjem večeršnjem dnevu, ko je bilo gori in doli, sem in tja, je danes jutraj zopet v najlepšem miru zasijalo jasno sonce. Ob sedmih jutraj pa se že oglasijo sirene in plat zvona, da gori. V Gorici vasi je zubelj objel Mlakarjev in Jakijev skedenj in poslednjega tudi kozolec. V hipu je bilo v plamenu, ker so gospodarska poslopja ravno sedaj polna sena. Mlakarjevga šestletnega sinčka so že iz gorečega poslopja, kjer je spal, potegnili že omanjenega. Krepko se je oprilelo reševalnega dela domače gasilno društvo iz Gorice vasi z motorno brigadno; kmalu so prihitela tudi društva iz Ribnice, Lazov in Dolenje vasi — vsa tri z motorkami ter društvi iz Sušja in Nemške vasi z ročnimi brigadami. Požrtvovalnemu delu gasilcev se je posrečilo obvarovati gospodarska poslopja drugih posestnikov, ki so v neposredni bližini, dočim so imenovana pogorela do tal. Vsakdo si je mislil, kaj bi bilo z nad 70 hiš broječo vasio, ko bi bil požar izbruhnil večeršnjih urah. Pravi povod nesreče nam še ni znan, sumirani pa ne beležimo.

— PEGE —

odstrani takoj in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zalogi: »Cosmochemia, Zagreb, Smičklastova 23. Telefon 49-99

Likovič Joža:

Kadar oblaki krvavijo

Večerilo se je. Zahotelo se mi je samote, pa sem se odpravil na ljubljansko polje. Poletni večeri so postali v mestu puščobni. Poti-kaš se po razbeljenih ulicah in zaprtih trgih, vznemirja te plehka kavarniška muzika, ptiči so postali neprijazni, neprestano vreščijo. Črni vrhovi kostanjev se ne zganejo, veter spi daleč pri morju. Vse je postalo prisiljeno, nimaš človeka, da bi mu zaupal in odkritosrečno potolil. Sploh smo postali zadnji čas nezaupljivi in plašni, skrivamo se drug pred drugim, roke polagamo na naša srca, da se ne bi čuli rahli utripi. Besede so postale težke in nerodne, nobena noče uprav od srca. Kakor da se bližamo strahotni zadnji uri, živimo v bojznih pred nečem groznim. Neka mrtvaška turobnost je razlila vsepovsod! Smrt ždi v mehki cvetni čaši, smrt šteje mile gostolovke drobne lastovke, smrt srka za večera sladko roso, da venejo žejne trave. Zdi se mi, da umira naša lepa zemlja! Kdo ji bo mrtvaške pesmi pel...

Ta večer sem se torej odmaknil temu žalobnemu razpoloženju. Daleč za mano je utripalo mesto v orjaških zagonih, tovarne so bühale črne oblake saj, škripajoč hrum se je dvigal iz kolodvora, vmes je tožil pogrebni zvon, škrlatno ozračje je trepetalo nad zvonici in slopovi ogromnih skladišč. Solnce še ni zatonilo, njegova ognjena usta se še niso dotaknila polhograjskih gredov... Pred mano pa so se križale samotne poljske stezice, med leščevjem podobne ena drugi, polne tihe sreče in neskajljenežnega pokoja. Krvavi mlečnik se je šobil vrh kamenja, pridne mravlje so iskale njegova mesnata semena za zimsko zalogo. Mak je leno kimal sredi nemirnih žit in bahato razkazoval svojo rdečo polt. Plavice so mu mežikale s svojimi svetlimi očesi, kraj

Želje slovenskega učiteljstva

Dne 20. julija je bil zadnji dan zborovanja slovenskega učiteljstva v Novem mestu. Obširnejše poročilo o tem je prinesel »Slovenski list«. Tu naj omenimo krasno predavanje urednika g. Matije Senkoviča o novi šoli, sprejem računa in poročila, poročilo banskega šolskega nadzornika g. Fortunata Lužarja o delovanju Mladinske matice itd.

Nazadnje je tajnik UJU prečital resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta in poverjenik g. Skulj je zaključil v navdušenih besedah X. redno skupščino slovenskega učiteljstva.

Vsebina resolucije

Učiteljstvo, zbrano dne 20. julija 1930 na skupščini Udruženja Jugosl. učiteljstva — poverjeniku Ljubljana v Novem mestu, enodušno manifestira za uveljavitev jugoslovanske misli v smeri edinstva naroda in države polom šole in javnega dela.

Odobruje vladni manifest od 1. julija t. l. s principom en narod — ena država — hoče za- staviti vse svoje moralne in intelektualne sile za dosego tega cilja.

Da bi se pa moglo popolnoma posvetiti svo- jemu težavnemu delu v šoli in zunaj nje, za bla- gor domovine in naroda je nujno potrebno, da se mu uredi njegov materialni položaj in prosí kraljevska vlada, naj takoj reši to žgoče vprašanje, s čemer ne bo koristila le učiteljskemu stanu, marveč v mnogo večji meri tudi narodu in do- movini.

Centrala UJU v Belgradu naj ob vsaki pri- liki, a še prav posebno ob letošnjem jubilej- nem kongresu, poudarja potrebno potrebo hitre re- šitve našega materialnega vprašanja in naj ob tem kongresu prosí za avdienco pri gosp. minist- ru, predsedniku in g. ministru prosvete, katerima naj predložijo naše aktivno delovanje v pravcu vladnega manifesta ter ju naprosi, naj pospešita uredit- vev naših prejemkov. Centrala naj tudi skuša doseči, da bodo njeni zastopniki mogli v posebni avdienci pri Nj. Vel. kralju razložiti naš težavni gmo- tni položaj.

Na merodajnih mestih naj centrala poudari zlasti sledeče:

1. Z zakonom o narodnih solah se učitel- stvu materialni položaj ni zboljšal, temveč se mu je celo poslabšal s tem, da so se sedanjí pre- jemki šolskim upraviteljem znižali, ostalemu uč- teljstvu pa je bila ukinjena državna stanarina, dočim mu z zakonom določena občinska stanarina v pretežnih krajih do danes še ni izplačana.

Ker je z zakonom ustvarjen položaj, ki ga ni mogoče izpremeniti, apeliramo na merodaj- ne činitele občinskih uprav — uvidevajoč težak po- ložaj mnogih občin in priznavajoč ga — naj nam ne otežkajo že itak dovolj težkega položaja, marveč čim prej izvedejo zakonite določbe.

Koledar

Torek, 22. julija: Marija Magdalena, spokor- nica.

Osebnosti

— Umeščen je bil v soboto 19. julija na župnijski Rudnik pri Ljubljani g. Karel Zajc, doslej župni upravitelj v Rakitni.

— Imenovanja v zrakoplovni službi. Ime- novani so bili za čojnega opazovalca zrakoplovni poročnik Viktor Bradac in zrakoplovni podporo- čnik Josip Virčič; za diplomirane pilota zrakop- lovni narednik Josip Sattler in zrakoplovni pod- naredniki Josip Poljašek, Marko Bakmaz, Josip Šafar in Branko Radulj.

— Spremembe v naši mornarici. Po služ- benih potrebah so odredjeni na službo v pomorsko- zrakoplovni oddelek poveljstva mornarice strojni kap. 2. razr. Rudolf Nusdorfer; na službo v po- veljstvo parka rečnege obalnega poveljstva poro- čnik.

★ Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnob- nosti, pomanjkanju spanja, srčnih težkočah, tiščenju v prsih pospeši naravna »Franz-Josef- grenična izdatno kroženje krvi v spodnjem delu telesa in pomirljivo učinkuje na valova- nje. Profesorji za bolzni prebivali izjavljajo, da se izborni obnese »Franz-Josef voda kot čistilno sredstvo pri pojavih, ki izhajajo iz samootrove kanala debelega črevesa. »Franz- Josef grenična se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in zadevnih trgovinah.

2. Kot nujno potrebno smatramo, da izide pravilnik k zakonu o narodnih solah, da nam bo izvajanje zakona potom šole in prosvetnih ustanov, v katerih sodelujemo, v blagor naroda in države omogočeno.

3. Pravilnikom pričakujemo ureditve vpraša- nja upraviteljskih doklad od enorazrednice dalje, do katerih smo imeli po dosedanjih šolskih zaka- nih pravico, pričakujemo pa tudi ugodne rešitve vprašanja učiteljskih stanarin in kuriva.

3. Glavni up na stavi učiteljstvo na revizijo uradniškega zakona, katerega donošenje smatra za nujno potrebno že z ozirom na dejstvo, da je bil materialni položaj izboljšal že vsem strokam I. kategorije in domala vsem strokam II. katego-rije, katerih dobrin pa učiteljstvo še ni deležno.

Od novega uradniškega zakona pričakujemo pred vsem sledeče:

a) Prejemki učiteljstva naj se zvišajo in zena- čijo s poviški plač ostalega državnega uradništva.

b) Napredovanje v plačah bodi avtomatično in tako, da tudi učiteljstvo doseže I. skupino, ki je uvedena pri vseh strokah II. kategorije, katerim je bilo materialno stanje že izboljšano. Najvišja skupina bodi glede prejemkov zenačena v razmerju II. kategorije do pete skupine I. kategorije urad- niškega zakona.

c) Z državnimi uradniki poročene učiteljice naj se glede prejemkov zenačijo z onimi neporo- čenimi učiteljicami.

d) Službena doba naj se za učiteljstvo zniža na 32 let, kot je bilo to po zakonu iz leta 1904. in po dopolnitvi šolskega zakona iz leta 1919.

Ob tej priliki se učiteljstvo obrača do mero- dajnih činiteljev, posebno še do predstavnikov pro- svetnih ustanov in društev, da podpo t naše težnje in zahteve in nam tako omogočijo, da se moremo v polni meri posvetiti tudi prosvetnemu delu v narodu, katero zahteva od nas tudi mnogo mater- ijalnih žrtv.

V Novem mestu, 20. julija 1930.

Dodatek poročevalca. V poročilih v »Slo- venec«, kakor tudi v »Slovenskem listu« je zakrivil prenos po telefonu nekatere pomote. Naslednje le glavne! Najprej bodi popravljeno, da je vsega uč- teljstva včlanjenega pri slovenskem poverjeništvu UJU ne 560, ampak 2896, in da se mladinski časopis »Naš rod« ne tiska v 4000, ampak v 40.000 iz- vodih. — Omenimo naj tudi, da za skupno delo Cerke in šole pri vzgoji mladine ni govoril gosp. prost. Cerin, temveč poverjenik g. Andrej Skulj. Nazadnje naj še dostavimo, da sta poštila delega- cijsko zborovanje tudi odposlanca Kmetijske šole na Grmu, kjer smo si v nedeljo popoldne pod vodstvom strokovnih učiteljev ne samo natančno ogledali vse naprave, temveč bili pozneje vsled izredne gostoljubnosti gospoda načelnika inž. Pod- gornika tudi prav dobro pogosteni, za kar mu bodi izrečena tudi na tem mestu najlepša zahvala.

nik korvete Dragotin Sič; na službo v rečno obaino poveljstvo inšendantski kap. 2. razr. Radivoj Vink; na službo na kr. brod »Morava« poročnik korvete Mihael Lepetič; na službo na kr. torpiljarko »T6« strojni podporočnik Marijan Domines; na službo na kr. brod »Sitnica« strojni podporočnik Franjo Čič in začasno za blagajnika brodske podčastni- ške šole inšendantski kap. 1. razr. Jožo Zuran.

— Unokojen je pehotni narednik-vodnik 23. pešpolka na službi v štabu bregalniške divizijske oblasti Anton Seiberl.

Novi grobovi

† V Domžalah je v nedeljo po dolgi in hudi bolezni mirno v Gospodu zaspal posestnik g. Franc A. H. č. in. oče glavnega urednika »Slo- venca«. Pokojni je bil veren, krščanski mož in splošno priljubljen. Pokopali ga bodo danes ob 4 popoldne na domžalskem župnem pokopali- šču. Svetila mu večna luč! Preostali nam še iskreno sožalje!

Mala kronika

★ Manifestacija krščanskega delavstva v Sostrem. Zadnje nedelje se je vršila v Sostrem velika manifestacija krščanskega delavstva. Pred tabornom je opravil službo božjo domači kaplan g. Eržen. V cerkvenem govoru je kras- no govoril o delu. Po službi božji je napolnilo domače delavstvo — objektivno cenjeno po šte- vilu nad 500 — prostrano dvorano društvenega doma. Tabor je vodil predsednik vsehkih ob- ratnih zaupnikov tov. Karel Pintar. Prvi je

Potujete v kopališče

da se rešite svojih kroničnih rev- matičnih bolečin. — Za naglo in popolno ozdravljenje ne pozabite vzeti seboj 1 do 2 steklenici

»ALGE«

»ALGA« Vam bo pospešila uspeh.

Okrepitev je sigurna in trajna.

»ALGA« v lekarnah in drogerijah 1 steklenica Din 16.—.

govoril tov. Jože Langus: Gospodarska iz- obraza je predvsem za delavsko osvoboditev. Prešel je od suženjstva v starem veku na sred- nji vek, v katerem zavladalo fevdalno »gospodar- stvo. Gospodarsko neodvisen kmet robuje iz- sčakni, ki se ne zmeni za božjo postavo in iz- mozgava podložnike do skrajnosti. Še pred osvoboditvijo kneta nastopi kapitalistično gos- podarstvo, ki vrže v proletarstvo obrtno delav- no ljudstvo. Delavstvo je sicer osebno svo- bodno, ni pa gospodarsko. Socialno nevzdržen položaj delavstva se bo izboljšal le z delavskim gospodarskim pokretom. Prva stopnja nove poti je združevanje delavcev v združgah. Strnjeno- st delavstva naj velja tudi v gospodarskem po- gledu kot je to predvidel in začel že dr. Krek. — Drugi govornik tov. Milan Valant je go- voril o bomen delavske izobrazbe: Le izobra- žen delavec m re z uspehom korakati v ži- vljenju. Delavcu pa more dati pravo izobrazbo, ki jo on potrebuje, le delavska organizacija. — Predsednik tov. Karel Pintar je zaključil tabor, ki je bil od mezdih bojev papirničarjev sem najmočnejša manifestacija krščanskega delav- stva s pozivom, naj delavstvo v današnjih ča- sih stoji v svoji organizaciji z isto odločnostjo, kot je stalo pod vodstvom dr. Kreka.

★ Povratek ameriških izletnikov. V nede- ljo jutraj je prispelo v Ljubljano 43 ameriških izletnikov na počitnice v staro domovino. Vozilo so se po francoski liniji čez Havre z brzoparni- kom »He de France«, last francoske paroplovne družbe Cie. Gle. Transatlantique. Potniki so se o prijetni in zabavni vožnji zelo pohvalno izra- zili. Posebno jim je ugajala brezhibna postrež- ba na parniku z različnimi zabavami ter lepe, udobne kabine. Izletnikom želimo, da bi se v stari domovini prav dobro imeli.

★ Državni pletarski tečaj v Lužarski do- lini pri Velikih Laščah priredi v nedeljo, dne 27. julija 1930 v dvorani Zadržnega doma v Ve- likih Laščah razstavo pletarskih izdelkov, ki bo odprta ob pol 8 jutraj. Razstava bo trajala od 27. julija do 4. avgusta. Udeleženci pletarskega tečaja izdelujejo in dobavljajo: salonske garniture, zibelke, polne in stenske košare, jerbese, tržne torbice vseh vrst, cvetlična stojala, stojala za sadije in ročna dela, kočarice za kruh, za jedilno orodje, za šivanje, za papir, za igranje, šolske za pletenje, tase in nastavke za pečivo in sadije itd. S to raz- stavo bomo zaključili prvi petmesecni pletarski te- čaj, kateremu bo pa sledil takoj drugi. Vse, kateri se hočejo prepričati, kaj se more naučiti kmetiški fant v razmeroma kratki dobi, in vse, kateri se za- nimajo za pletarstvo, vljudno vabimo, da se ude- leže razstave v čim večjem številu. Razstavljeni predmeti bodo naprodaj.

★ Razpisana mesta banovinskih cestarjev. Kra- ljeva banska uprava dravske banovine razpisuje na osnovi § 31. zakona o banski upravi v območju okrajnega cestnega odbora v Ljubljani in v bližini mesta banovinskih cestarjev in sicer: 1 mesto na banovinski cesti: Pristava—Vrže—Stara nova vas z odcopom na most pri Veržeju, Pristava Sv. Martin od km 5.500 do km 11.000. 1 mesto na banovinski cesti: Logarovi—Gederovi—Radlavci —Moravec—Zagorci od km 0.00 do km 6.00. 1 mesto na banovinski cesti: Kamenjak—Savci—Spuhle od km 0.00 do km 5.403. — V območju okrajnega cest- nega odbora v Murski Soboti dve službeni mesti banovinskih cestarjev in sicer: 1 mesto na banovin- ski cesti: Krajna—Cankova—Sotina za progo od km 9.00 do km 13.500. — 1 mesto na banovinski cesti: Krajna—Sotina od km 4.500 do km 9.00 in na banovinski cesti: Cankova—Radgona od km 0.00 do km 0.800. — V ovojčju okrajnega cestnega odbora v Gornjem gradu štiri službena mesta banovinskih cestarjev in sicer: 1 mesto na banovinski cesti Lub- no—Luče—Solčava od km 6.00 do km 13.00. 3 me- sta na banovinski cesti Gornji grad—Nazarje—Ko- kerje za sledeče cestne proge: 1 mesto od km 0.00

Dentist Palovec

ne ordinira od 24. julija do 1. avgusta

mesom je krvavel oblak, podoben velikemu, ranjenemu sreč.

Pod noč sem po dolgem času zopet stopil v veliko kavarno sredi mesta. Vse je bilo ka- kor nekdanj, rumene zavese, posedene zofe, ste- kljena kredenca s tankimi čašami in pisanimi steklenkami. Opojni dim dragih cigar se je vrtinčil visoko pod praznim stropom. Na ra- menih lestencev so počivali negibni snopi jarke luči, ki se je odbijala v rezanih zrcalih. Dišalo je po sladki kavi in maziljenih plešah. Gospo- ska družba se je stiskala med okroglimi mizi- cami, toda nobenega dobrega znanca nisem na- šel. Vsi so se skrivali za široke platnice časn- kov, kakor da jih je strah, ker je prišel med nje nekdo, ki jim bo razkril neljubo resnico. Hotel sem prističi k temu ali onemu, toda vsak mi je nevedno obrnil hrbet. Še celo tisto ko- drolaso deklo z ozkimi, črešnjevimi ustnicami, s katero sem se včasih prijateljsko družil, še to deklo je napravilo kisel obraz ter me pre- zrla. Bog ve zakaj? Morda sem se bil navzel trohnohe, morda se je grenkobna prst prišla mojih čevljev ter sem neprijetno dišal, morda sem postal okoren in neolikan, ker me že dol- go ni bilo v družbi. Razočaran sem se obrnil k izhodu. Še enkrat sem se ozrl v razsvetljeni prostor, preletel okrogle mize in široke, ble- ščeče se pleše, ki so tonile za platnicami čas- nikov. Zaman sem iskal znanca, ki bi jih po- svari!

»Jož, ljudje božji! Kako so razmetali naše uboge bele kosti. Naše členke so zdrobili in srce pohodilo...«

Že je pristopil natak za vodenimi očmi, zavihtel servijeto in me uslužno opozoril:

»Gospod! Prosim, da se ne nastavljate med vrati našim gostom...«

Na vrtu je zaigrala godba slavnostno ko- račnico. Za Rožnikom je izkrcaval zadnji ob- laček, bele zvezde so mu svetile na poslednji poti. Iz barja pa so se začeli vleči težki mra- kovci, polni pušče in teme.

ozare so se sušili Marijini rokavci. Nekje so se oglašale dolgočasne žabe, kos je še enkrat po- žvižgal na samotni brezi ter se začulil:

»Hudir, hudir! Kje si pa bil, kje si pa bil...«

Kačji pastir je nenadoma blisknil s sre- brnimi krili, ljubosumno obletel kalno mlako in prepodil bojazljive belinčke. Daleč nad razori se je vrtela postolka, se dvigala, za hip obstala, nato pa zvišala lušknila navzdol in pograbila preplašeno miško, ki je zgrešila varni rov...

Brez določenega cilja sem se zgubljal med žiti. Topel, meden vzduh je vel iz njih, žitno bilje se je zlatilo v večernem solncu, kakor da se nevidni božji prsti dotikajo polnih klovov. Končno sem prišel do pokopališča. Nekaj osve- žujočega je dahnilo preko belega ozidja, za katerim so se skrivnostno pregibali vršički cipres. Cerkev kraj vhoda je bila prazna, samo smrt je slonela na posvečenem kamnu in čakala s povešeno koso na popotnika. Line so bile odprte, toda zvon je molčal, njegove ust- nice so bile povešene. Obiskal sem znanca, ki jim senca cipres ni hladna.

Nato sem stopil še proti koncu pokopa- lišča. Tam so pravkar odkopavali dolge go- mile, kamor so med vojno devali vojake, ki so tedaj trumoma umirali. Zemlja nad njimi se je sesedla in sprhnela, ciprese so se ragni- le in začele rumeneti. Polomljena ramena kri- žev so strohnela in omahnila. Lastovke so brez- skrbno smukale med revnimi bilkami, vlak mušic se je pletel nad prekopenimi kupi zem- lje in ruševine. V notanji sem našel človeka, ki je skrbno pobiral kosti, ki so se že razkle- nile in začele trohneti. Vneto je ril po grudi, sestavljal razmetane sklepe, vključeval čeljust, ki je pala iz razbite lobanje, primerjal vre- tenca, kakor da hoče ustvariti iz teh žalostnih ostankov novo bitje.

Ogovoril sem moža v jami...

Grobjar je bil star in srdit! Še smrt bi se prestrašila njegovih rusih brk in hudih oči. Predjal je široko lopato in debelo pljunil. Z grampasto roko je šel preko zagorelega čela ter se začudeno odzval iz jame:

»Kakšni fantje ležijo tudi, vprašujete? Še vsevedni Bog jih bo komaj našel in spoznal na sodnji dan. Jaz jim ne vem imena! Morda so Nemci, ki jim je šle smrt omehčala ošabna srca; morda so Čehi z rdečimi lici, ali Rusi z žalostnimi očmi... Pa Italijanski drobščanki so vmes, he, he, gospod! To bomo sedaj djali tjakaj za zid, da bo mir. Pod našo lopato sicer preneha vsako sovraštvo. Toda ni vsaka zemlja za vsake kosti. Nekatere kosti povzije zemlja prej, druge bolj počasi...«

Odkrnil je novo plast zemlje. Strohnele deske počrnele krste so odletele, golo okostje se je prikazalo. Grobjar je z večero roko od- stranil prst, stresel lobanjo in jo vrgel med ostanke v majhni krsti.

»Poglejte tega! Čisto krhke in bele so nje- gove koščice, kakor da je vse življenje pil samo mleko. Kako čudovito dišijo... Pa oni! Te kosti so ostale težke in gnobne ter imajo pravi mrtvaški blek. Ali niso rumene, kakor bi bile potresene z zlatim prahom? Nekateri se tako težko ločijo od življenja, bogastva in uživa- nja. Vse hočejo vleči za seboj... Pa srečno, gospod. Do noči moram prekopati to vrsto do konca.«

Pokopališče se je skoraj izpraznilo. zadnji obiskovalci so zapuščali tihi kraj ljubezni in žalovanja. Vračal sem se zopet preko polja; v žitu so se oglašali murni, plavice so se smeh- ljale med pšenico.

Nad Rožnikom se je razgorela krvava zar- ja. Oblaki so bili razmetani v svetlozelenem večernem nebu kakor mrtve po bojnem polju. Krvavi curki so se razpršili preko šmarne gore, mrzli vrhovi planin so rdeli, ozračje je bilo prenasršeno s škrlatnim bleškom. Nizko nad

do km 6.00, 1 mesto od km 6.00 do km 12.00, 1 mesto od km 0.00 do km 1.900. — V območju okrajnega cestnega odbora v Gornji Radgoni sedem službenih mest banovinskih cestarjev in sicer: 2 mesta na banovinski cesti: Rogatec—Majšperk—Ptuj—Sv. Bolenk—Senarska—Gornja Radgona in sicer 1 mesto od km 0.00 do km 5.00 in eno mesto od km 5.00 do km 10.033; — 1 mesto na banovinski cesti: Grabonaš—Radenci—Brod—Petejanci—Goderovci od km 5.00 do km 9.044; — 2 mesta na banovinski cesti: Ivanjci—Terbegovci—Berkovci—Ključarovi in sicer 1 mesto od km 0.00 do km 3.650 ter na cesti Sv. Jurij Bučarjevi od km 0.00 do km 2.00, in eno mesto od km 3.650 do km 8.650; — eno mesto na banovinski cesti: Terbegovci—Mostje—Pacince—Dornava od km 0.00 do km 4.030; — 1 mesto na banovinski cesti: Ormož—Gornja Radgona—Cmurek—državna meja od km 48.500 do km 53.500. — V območju okrajnega cestnega odbora Sv. Lenart v Slov. gorah štiri službena mesta banovinskih cestarjev in sicer: 1 mesto na banov. cesti Gornja Radgona—Ptuj—Rogatec od km 6.500 do 13.200, 1 mesto na banov. cesti Hrastovec—Sv. Barbara—Vurberg od km 0.00 do km 6.00, 1 mesto na banov. cesti Sv. Lenart—Sv. Rupert—Selce od km 500 do 10.500, 1 mesto na banov. cesti Malna—Sv. Jakob od km 0.00 do km 3.00. — Prosilci za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2 uredb o službenih razmerjih državnih cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravičnimi in z zadostno kolkovanimi prilogi (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o od-

služenju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, navstveno spričevalo, potrdilo pristojnega oblasti, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti) je predložiti najkasneje do 15. avgusta 1930 kraljevi banski upravi v Ljubljani.

★ **Perutinarstvo.** Sestavil A. Slivnik. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 40, v platno Din 60. Strani 174. Pisatelj nam v lahko umilivi besedi opisuje, kako vzgajamo perutnino, da se perutinarstvo povzpne do večje dobičkonosti tudi po naših krajih. Knjigi se vidi, da je sestavljena z veliko marljivostjo po raznih virih in po bogatih izkušnjah pisateljevih.

★ **Ohranjanje perila in Persil.** Povsem jasno je, da se trajno lahko rabi samo eno sredstvo, katero je najbolj preizkušeno in zanesljivo. Gospodinja mora imeti kritično razsodnost, ali bo njeno dobro perilo zaupala pralni metodi, katere poraba lahko postane opasna. Tako se je sčasoma prišlo do spoznanja, da trdo ribanje in celo krtačenje perila, kakor tudi uporaba klorja najbolj škoduje perilu. Odkar smo po vsem civiliziranem svetu z največjim uspehom dosegli sredstvo za pranje, t. j. Persil, odstranjena je nevarnost, da bi se perilo poškodovalo, kot se to tvori pri pranju na gori označen način. Uporaba tega zanesljivega sredstva ne olajša samo trpljenje pri pranju, temveč naredi perilo čisto in belo in mu da prijeten vonj.

Ljubljana

II. kongres slov. kat. akad. mladine

V sredo se prične drugi kongres slovanske katoliške akademiske mladine, ki se vrši letos v katoliški Slovenije v Ljubljani.

Ljubljana bo sprejela v sredo odlične zastopnike Rusov, Poljakov, Ukrajincev, Čehov, Slovakov, Srbov in Hrvatov, ki bodo njemu gostje do nedelje 27. julija.

Zborovanje kakor tudi otvoritvena in zaključna seja kongresa se vrši v beli dvorani hotela »Union«, intimni pozdravni večer (sreda) istotam v zeleni dvorani, prijateljski večer, (sobota) pa v veliki dvorani.

Občinstvo, ki se zanima za vprašanja, ki se bodo razpravljala na zborovanjih, je toplo vabljeno.

Prihod Slovakov v Ljubljano bo v sredo ob 4.20 zjutraj, prihod ostalih gostov v Ljubljano ob 17.22.

Vse akademike, ki bodo prisostvovali zborovanju, prosimo, da se udeležijo polnoštevilo vsaj drugega prihoda naših gostov.

Akademiki, ki pridejo v Ljubljano v sredo z dopoldanskimi kakor tudi popoldanskimi vlaki, naj se takoj po prihodu zgleda v akademskem domu v svrhu nadaljnjih informacij!

○ Nj. Vel. kraljica Marija se je včeraj zjutraj pripeljala v Ljubljano, nakar je po kratkem postanku dvornega vlaka nadaljevala pot na Bled.

○ **Zadnja pot Toneta Maleja.** Ze včerajšnji »Slovenski list« je poročal o zadnjih trenutkih in o zadnji poti smrtno ponesrečenega mednarodnega telovadca Antona Maleja. V nedeljo zjutraj so se pričele žalne svečanosti na Taboru, odkoder se je nato razvil skozi središče mesta veličasten sprevod, v katerem je korakalo Sokolstvo z zastavami, gasilci, pevci, dve godbi itd. Med številnimi venci so bili posebno lepi venci Nj. Vel. kralja, dalje vladnega predsednika generala Živkovića, vojnega ministra Hadžića, prosvetnega ministra Maksimovića in mestne občine ljubljanske. Za krsto so poleg sorodnikov in bohinjskih rojakov korakali: zastopnik Nj. Vel. kralja general Popović, ban ing. Sernec, pomočnik bana dr. Pirkmajer, zastopnik mestne občine ljubljanske podžupan prof. Jarc, številni častniški zbor, velika deputacija ljubljanskega občinskega sveta in zelo mnogo občinstva. Med šnatrljem zastav in Sokolstva so truplo pok. Maleja položili v poseben vagon z venci in cvetjem vred. Pred odhodom je krsto blagoslovil g. župnik Petrič, pevci pa so zapeli »Usliši nas, Gospod...« Prisereni ganljivi sprejemi so se vršili ves čas tudi ob gorenjski progi, koder je vozil žalni transport s truplom in z dvema vlakoma žalujočih pogrebecev, katerim se je po poti pridružil še vse polno Gorenjcev. Slovesen pogreb se je nato vršil ob ogromni udeležbi vse množice v Bohinjski Bistrici, kjer je Maleju spregovoril zadnje poslovilne besede luksemburške telovadne vrste dr. Murnik. — Za maše zadušnice pokojnemu Antonu Maleju, je daroval že v Luksemburgu grof Zamojški 500 frankov, člani jugoslovanske mednarodne sokolske vrste pa 100 frankov. Naj sveti Antonu Maleju večna luč!

○ **Pa popravljajmo!** Gospod podžupan prof. Jarc mi je storil veliko uslugo s tem, da je ugotovil, da jaz pri sklepanju o transakciji z obligacijami posojila mestne občine nimam opravka, da sem bil tedaj na počitnicah in da je bil on, g. prof. Jarc, tedaj načelnik kluba. Jaz sicer vsega tega nisem trdil in je v toliko popravek odvilen, koristen pa mi je. Svoje zadnje izjave, s katero sem zavrnil trditve, da bivši klub občinskih svetovalcev SLS nosi odgovornost za predmetne sklepe upravnega odbora mestne cestne železnice, pa nisem pisal po spominu, ampak sem iz zapisnikov klubovih sej ugotovil, da v tistih dneh, ko bi klub moral dati svoj pristanek, ni imel klub sploh nobene seje. Tega tudi g. podžupan ne osporava. To dejstvo je torej soglasno ugotovljeno. G. podžupan se je zatekel na neke skupne seje obeh večinskih klubov, O teh sejah ni moč dobiti ne seznama vabljenih, ne liste prisotnih, niti zapisnika o debatah in sklepih. Kolikor vedo povedati nekateri prisotni, so imele te skupne seje zgolj posvetovalni značaj in so se vršile daleč po terminu, ki je bil določen v seji upravnega odbora cestne železnice. Klub občinskih svetovalcev SLS je bil vedno proti transakciji z obligacijami in baš radi tega, ker g. podžupan ni mogel zadevnih sklepov in ukrepov tako pojasniti, da bi bil klub zadovoljen, se je klub moral nanovo konstituirati. — Dr. Miha Krek.

○ **Nevika avtomobilna nesreča** v Spodnji Šiški. Kakor je izbrpno poročal že včerajšnji »Slovenski list«, se je pripetila v nedeljo ob 9. zjutraj na Celovški cesti, pri Vodnikovih jesiarni v Spodnji Šiški, velika avtomobilna nesreča. Carmanov avto, ki je vozil iz Ljubljane, se je z veliko naglico zaletel v mirno stoječi tovorni avto trdkre Peteline, nato pa treščil ob jesiarno in se prevrnil. In polomljenega avtomobila so potegnili težko ranjenega šoferja 28-letnega šoferja Ludvika Kerna in pa 43 letno ženo železniškega sprevodnika Mihaela Petrovičiča. Oba sta bila resno ranjena, zlasti Kerna, na glavi in po vsem telesu, posebno težke so njune notranje poškodbe. Sorevodnik avtomobila Ivan Ponikvar in

potnik jetniški paznik Ivan Černe sta bila lahko ranjena. Vsi štirje so bili prepeljeni v bolnišnico, tam pa sta ostala v oskrbi samo prva dva. Nesreča je nastala zaradi prenegle vožnje avtomobila na ozki splozki cesti.

○ **Pretep na Viču.** Ze včerajšnji »Slovenski list« je poročal, da so v bolnišnico pripeljali nekoga Jožeta Hribnika z Brda pri Viču. V soboto zvečer je namreč nastal na Viču hud pretep med skupino bosanskih in domačih delavcev. V pretepu so imela glavno besedo polena. Najhujše je bil tepen ravno Hribnik, ki jo je izkupil s polenom po glavi, po rokah in po prsih. S rebrito glavo in s težkimi notranjimi poškodbami so ga prepeljali v bolnišnico. Policija pa je včeraj uvedla veliko preiskavo, kdo je ta prepir izvalil in kdo je prav za prav tisti, ki je Hribnika tako neusmiljeno obdelal. Dosedaj so se znašli v policijskih zaporih štirje bojeviti Bosanci, ostale pretepače pa policija še išče. Najmanj eden med njimi bo moral pred sodišče zaradi težke telesne poškodbe.

○ **Mestna zastavljavnica** bo imela redni dražbi decembra 1929 zastavljenih predmetov in sicer za dragocenosti (zlatino, srebrnino itd.) 6. avgusta za efekte (blago, perilo, stroje) pa 12. avgusta t. l. od 15. ure dalje v uradnem lokalu.

○ **Lekarne:** Nočno službo imajo: Mr. Bahovec, Kongresni trg; Mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in Mr. Hočvar, Šiška VII.

Maribor

○ **Izredna svečana seja mariborskega občinskega sveta** se vrši v četrtek, dne 24. julija ob 18 v mestni posvetovalnici. Seji bo prisostvoval ban dravske banovine g. ing. Dušan Sernec. Na dnevnem redu je svečana izročitev dekretov članom banskega sveta po g. banu.

○ **Darilo predsednika Masaryka kapelniku godbe v Park kavarni g. Franju Lukežu.** V petek je dospelo iz kabinetne pisarne češke republike g. predsednika Masaryka na naslov g. Franjo Lukeža za njegova fanta-dvojčka, katere sta z velikim uspehom sodelovala pri prslavi 80 letnice predsednika Masaryka v Mariboru, zahvalno pismo, v katerem sta bila dva zlatnika najnovejše izdaje. Čestitamo družini k temu lepemu darilu, ki bo ostalo fantoma kot lep spomin na prvega predsednika češke republike.

○ **Spremembe v razvanjskem občinskem odboru.** Na mesto dosedanjega župana Mihe Kaca je imenovan Franc Korošec, posestnik in čevljarški mojster. Za novega občinskega odbornika pa je imenovan Peter Pristernik.

○ **Mariborskim pevcem!** Skupna vaja vseh moških zborov drevi ob 20 v Matici.

○ **V Radvanju** je umrl v starosti 60 let upokojeni železničar Jurij Lubajnske, Sp. Radvanje 17. Pogreb bo danes ob 17 iz hiše žalosti na radvanjsko pokopališče.

○ **Naval na Pohorje** je bil v nedeljo izreden; Arehova nedelja se je tudi letos obhajala v zmislu staroslavniških pohorskih tradicij na zelo živahen in razgiban način. Glede bazena pri Mariborski koči pa so Pohorjani mnenja, da je voda premrzla. Zato jim voda ni bila všeč; pač pa jim je šla v slast druga pijača, da so proti večeru...

○ **Zaved šolskih sester v Mariboru.** Pouk na kmetijsko gospodinjški šoli se prične dne 15. septembra. Sprejmejo se zunanje in notranje učenke. Točna pojasnila daje vodstvo.

○ **K otvoritvi »Javne kuhinje« v Mariboru.** Prejeli smo: V Mariboru se je 15. julija otvorila javna kuhinja, ki je za njo dala iniciativo in denarna sredstva Delavska zbornica. Ker združuje DZ vse strokovne delavske organizacije, bi bilo treba povabiti k otvoritvi zastopnike vseh strokovnih organizacij. V dobi, ko je delavska sloga bolj potrebna kakor kedaj poprej, je tembolj žalostno, da niso smatrali merodajni činitelji za potrebno, povabiti in omeniti pri otvoritvi edino jugoslovanske strokovne zveze, ki je doslej vedno lojalno sodelovala v DZ in ima za njo velike zasluge. Če so se lahko povabili zastopniki vseh ostalih strokovnih organizacij in celo Narodne strokovne zveze iz Ljubljane, bi bilo tembolj umestno in potrebno povabiti tudi mariborsko jugoslovansko strokovno zvezo, ki se ravno v zadnjem času zelo lepo razvija, kakor pričra Mariborski konzum, sestanki ter redna predavanja med delavstvom na deželi. Slovenskevo poročilo z dne 16. julija je bilo v toliko netočno, da g. Krek ni pozdravil zastopnikov jugoslovanske strokovne zveze, ki ni bila k otvoritvi povabljenja in je tudi nikdo ni zastopal. G. Kores se je namreč udeležil otvoritve kot član DZ. — Odbor ekspoziture JSZ v Mariboru.

○ **Dokaz surovosti.** Pri Sv. Marjeti ob Pesnici sta v nedeljo zvečer navajala posestnik sin M. K. in posestnik A. L. na 21 letnega viničarskega sina Josipa Knedla iz Dragučove ter mu prizadevalo z noži na hrbtu in glavi tako težke poškodbe, da je Knedl obležal sredi ceste v mlaki krvi. Napadalec sta izginila v temo; sosede, ki so začuli klice na pomoč, pa so ranjenca nudili prvo pomoč, nakar so ga prepegljali v tukajšnjo splošno bolnišnico. Njegovo

ELIDA Favorit MILO

higijenično zamotano - zelo izdatno

stanje je zelo resno. Vzrok napada ni znan. Za krivice poizveduje orožništvo.

○ **Na delovnem trgu.** Zaposlitev dobi preko tukajšnje Borze dela: 17 hlapecev, 12 viničarjev, 7 pastirjev, 3 majarji, 1 kolar, 1 sodar, 1 žagar, 1 fotograf, 2 čevljarja, 1 mesar, 1 slaščičar, 5 delavcev za rudnik, več vajencev (ključavničarske, kovaške, mlinarske, pekovske, kleparske, tapetniške, slaščičarske, natakarske, mizar-ske in slikarske obrti), 16 kuharic, 22 služkinj, 3 sobarice, 1 varuška, 1 plačilna natakarica, 1 postrežnica, 2 gospodinjji, 5 mladih delavk za oblikovanje ovratnikov, 2 šiviljski vajenki in 5 šivilj za perilo.

○ **Sedem metrov globoko** je padel pri popraviljanju dimnika na vinarski in sadjarski šoli 60 letni zidar Karel Novak iz Pobrežja ter pri padcu zadobil težke notranje poškodbe. Rešilni oddelke je ponesrečenca prepegljal v bolnišnico.

○ **Nezgod.** Pri Šikolah je padla s kolesa 21 letna Marta Faleš, soproga ekonoma. Pri padcu si je zlomila desno nogo. Ponesrečenko so prepeljali v tukajšnjo splošno bolnišnico.

○ **Utenil bi bil kmalu** v velikem bazenu na Mariborskem otoku magistratni uradnik Zmago P. Pri skoku v bazen ga je prijel krč in se je že pričel potapljati. Na pomoč so mu priskočili nekateri sokopalc, ki so ga spravili iz bazena na varno.

○ **121 brezposelnih** je dobilo zaslužka v času od 15. do 20. julija preko tukajšnje posredovalnice dela. Dela je iskalo 162 oseb in sicer 90 moških in 72 žensk; na razpolago je bilo samo 108 službenih mest. Odpotovalo jih je 93; koncem tedna jih je ostalo v evidenci 548.

○ **Po golobčkih...** Da niso napadni, pravijo o golobčkih. Lansko leto so drzni plezalci stikali po gnezdiščih pod obloki državnega mosta; tudi streljali so neredkokrat na nje. Letos imajo neugnanje golobčkoljubi druge načine, da pridejo do užitnega prigrizka. Po drvarnicah stikajo in tudi drugod... V noči na ponedeljek so se nepograntani dvignili spazili v drvarnico Marije Rozman v Frankopanovi 29 ter ji odnesli golobčkov, kar jih je bilo — lepih, pitanih in mladih. Prej ali slej se bo dopolnilo nad drznimi tatuni: po njih bo; potem pa bo mesto golobčkovine v izobilju — ričeta, pravega in pristnega Grafovega ričeta, in — vođe.

Celje

○ **Poziv ljubiteljem gledališča!** Gledališka družina Katol. prosvetnega društva v Celju je že lani s svojimi nastopi v Narodnem domu vzbudila občo pozornost radi resnosti, s katero je zagrabila problem ljudskega gledališča. Letos se Gledališki družini kažejo nove možnosti razvoja in udejstvovanja z dograditvijo modernega velikega odra v novi palači Ljudske posojilnice. Oder so pričeli te dni montirati in vse kaže, da bo mogel oder polagoma idealno ustrežati resnim težnjam Gledališke družine. Da bi pa Gledališka družina mogla čim najbolj vršiti svojo kulturno dolžnost, je potrebno, da se je z idealno ljubeznijo oklene vse, kar v Celju in okolici gledališče resnično ljubi in njega kulturno pomenbnost uvaža. Zato vabi Gledališka družina v svoj krog vsakogar, ki se hoče nesebično predati nje kulturnim stremljenjem. Kdor čuti veselje in le nekoliko zmognosti, pa bodi starejši ali mlajši, moški ali ženska, naj se javi preko dneva ali pri upravniku Gledališke družine v pisarni Vzemajne zavarovalnice (palača Ljudske posojilnice, Vodnikova ulica) ali pa v Prosvetnem tajništvi na Cankarjevi cesti 4. Lahko pa pride tudi kar na sestanek Gledališke družine, ki se vrši v četrtek, dne 24. julija, ob 8 zvečer v Domu v Samostanski ulici. Sestanka naj se zlasti točno in polnoštevilno udeležijo vsi dosedanjí sodelujoči.

○ **Za praznik sv. Marte,** zaščitnice služkinj, napravi Zveza služkinj na predan, t. j. v ponedeljek dne 28. julija izlet k sv. Roku nad Šmarjem. Odhod iz Celja ob pol 8 zjutraj, povratek ob četrta na 8 zvečer. Pri sv. Roku imamo ob 10 dopoldne sv. mašo. Vabimo na ta izlet ne le članice Zveze, temveč vse služkinje vseh. Gospodarje in gospodinjje pa prosimo, da vsaj ta edini dan v letu blagohotno dovolijo svojim uslužbenkam 370.

○ **Iz policijske torbe.** Ludvik S., 36letni delavec, je bil o priliki gasilske tombole v Gaberju v nedeljo 20. t. m. kaj dobre volje. Pa mu je menda v Gaberju postalo še vseeno predolgočasno. Naročil je iz Celja avtoizvoška, ki naj bi ga zapeljal tja nekam proti Konjcam. Ko je avtoizvošek privozil v Gaberje in se stavil Ludviku na razpolago, ta o takem naročilu ni hotel ničesar slišati. Še manj je hotel kaj vedeti o odškodnini 30 Din, ki jih je šofer zahteval za pot v Gaberje. Šoferju ni preostalo drugega, kot da je pozval na pomoč stražnika. Ta je Ludvika prijazno povabil na stražnico, da bi tam zapisali, kako, kaj in zakaj. Pa je Ludvik ponižno sledil nekaj časa stražnikovi želji. Naenkrat pa ga je »prijel«. Na tla se je vrgel in vsa stražnikova prizadevanja, ga spraviti naprej, so bila zaman. Prišli so še drugi stražniki in vnela se je pravcata bitka sredi Gaberja, tekem katere je prst nekoga stražnika prišel v krvavo sorodstvo z Ludvikovimi zobmi. Končno je Ludvik omagal. Zvezanec so naložili na vozček in ga zapeljali v varno okrilje policijskega zapora.

Kočevje

○ **Odhod glavarja g. Logerja.** V soboto se je poslovil od nas okrajni glavar in vladnik svetnik g. Friderik Loger. Uradništvo mu je priredilo v hotelu »Trst« odhodnico, katere se je udeležilo veliko meščanov. Na odhodnici je bilo izrečenih več napitnic, v katerih je bilo poudarjano delo in trud g. glavarja za kočevski okraj, kateremu je načeloval polnih sedem let. G. svetnik odhaja v Novo mesto. Gospodu glavarju želimo na novem službenem mestu mnogo prijateljev, kakor jih je imel pri nas.

○ **Stanovniško hišo** za delavce gradi tvornica za pletenino Horak-Matousek na poti od Ljubljane ceste proti Črtežu (Mooswald). Odobra-vamo to akcijo, vendar smo mnenja, da bo stanovanjska hiša za stanovalce silno nezdruživa, ker so tla, koder bo poslopje stalo, popolnoma močvirna. Obenem pa ni v interesu mesta in ne delavcev, da zida podjetje, ki ima tovarno sredi mesta, poslopje za delavce tako daleč izven mesta.

Kranj

K sobotni nesreči na gaštevskem klancu

Opasni ovinek v vnožju gaštevskega klanc-a je bil v soboto proti večeru okrog 5 zopet pozorišče hude nesreče vsled strasnega karambola avtomobila in kolesa, kakor je »Slovenec« poročal kratko že v nedeljo. O nesreči, ki je zopet tirjala človeško življenje, smo zvedeli še sledeče podrobnosti: Kakih 45 m naprej v smer: proti klancu onstran križišča proge s cesto sta se srečala Havoš Evgen, rav-natelj električne centrale iz Topole v Bački, ki se je vozil z majhnim okrog 6 let starim otrokom v svojem avtomobilu proti Ljubljani in kolesar Malovrh Janez, ki je vozil po kam-cu navzdol. Kakor je pokazala ugotovitev sledu vožnje avtomobila in na podlagi izpovedbe udeležencev prič, je avtomobil vozil pravilno desno in je bil na kraju nezgode, ko je obstal, le 1.80 m oddaljen od desnega roba ceste, do-čim je kolesar vozil močno sredi ceste. Pri srečanju je prišel preblizu avtomobilu, zadel s kolesom v levi blatnik, z glavo pa v svetil-ko, nakar ga je v silovitem sunku vrglo v ši-po, ki jo je razbil in se čez rob avtomobila za-valil v stran na tla. Poškodovan si je na levi roki prste in zapestje, desno koleno, zelo mo-čno si je pretresel možgane in dobil hude no-tranje poškodbe. Poklicani kranjski rešilni avto ga je prepeljal na rešilno postajo, kamor so pozvali na pomoč zdravnika dr. Bežiča, ki je odločno vztrajal na stališču, da ne gre ra-njenca izpostavljati naporni in nevarni vožnji v ljubljansko bolnišnico radi prehodu pretre-senih možganov. Ponesrečeni Malovrh se ves čas ni nič zavedel in je po hudih bojih narave s smrtjo v nedeljo popoldne umrl. Prepeljali so ga proti večeru v mrtvašnico na kranjsko pokopališče, kjer bo najbrže tudi pokopan. — Pokojni Malovrh je bil doma iz Bukovega vrha pri Poljanah, in je po poklicu brčkone kovač ali oglar, ker so našli pri njem račune za oglje. Staršev nima več. Tudi avtomobilist trpi precej škode, ki še ni ocenjena. — Nesreča se je pripetila na zelo podoban način, kakor dne 25. maja pokojnemu Remicu s Primskovega.

Ptuj

Singerjeva podružnica je pod vodstvom ravnatelja g. Josipa Uršiča in gđne Režike Mak v nedeljo zaključila 14dnevni tečaj, ki se je vršil v prostorih »Mladice«. Tečaja se je udeležilo 25 deklet. Pouk se je nanašal na krojenje, vezenje in šivanje moškega in ženskega perila in na izdelovanje ženskih oblek. Ob zaključku poučnega tečaja je bila prir-ejena razstava v času tečaja izgotovljenih del. Zelo okusno, lepo in strokovnjaški so gojenke razen perila in oblek izgotovile tudi blazine na način »Viktorija-ubode« in to z volno v sedmih barvah. Razstava je bila ob občinstva precej posečena, dasiravno ni bila javno objavljena.

Smrtna kosa. Umrl je v 69. letu starosti posestnik in cerkveni ključar gosp. Martin Slodnjak iz Sv. Lovrenca. Pokojnik je bil blaga duša, ugleden možak in ljubezniva ose-ba. Dolgo vrsto let je deloval kot obč. odbor-nik. Bil je voditelj (vižar) romarskega poto-vača na božjo pot v Ruše. Nič manj kakor 47krat je vodil romarje v Ruše. Da je bil priljubljen in spoštovan, je pričal pogreb, ki so se ga razven vseh soobčanov udeležili tudi iz sosednjih vasi, veteransko društvo itd. K zadnjemu počitku ga je spremljati ptujski proš gosp. dr. Ivan Zagar, ki je na grobu govoril v spomin pokojniku in se spominjal njegovih dobrih del in zaslug. Od pokojnega očeta se je poslovil na grobu tudi sin gosp. Slodnjak, docent na ljubljanski univerzi. — Blagemu pokojniku naj bo Bog obilen plačnik, njego-vim ostalim naše iskreno sožalje!

Samomor. Poročili smo v nedeljski šte-vilki, da se je zastrupil A. O. z Mestnega vrha in da je upanje, da okreva, Samomorilec pa se je medtem bolezen poslabšala in je umrl. Vzrok samomora so bile slabe gnotne in dru-žinske razmere.

Po zakonu o uniformiranju drž. političnih uradnikov, se je prvi uniformiral g. dr. Bra-tina.

Ljutomer

Po 33letnem vzornem delovanju gre v po-koj g. Ignacij Koller, občinski tajnik. Preživel je z našo občino lepe in burne dni, vedno je bil vzor uradnika. Vsakemu je rad pomagal in da-jal dobre nasvete. G. Kollerju želimo, da bi dolgo časa užival zaslužen pokoj.

Nevhihta. 18. julija je zopet divjala huda ne-vhihta. Grmelo in treskalo je in nekaj minut je padala močna toča. Strela je udarila v trans-formator, luči so ugasnile in ostali smo brez luči. Za drugi dan smo si morali izposoditi transformator od občine Cven.

Od Soče in Jadrana

Goriški nadškof dr. Frančišek Sedej je pretekli teden birmoval v Ledinah in Godo-vitcu. Slovensko ljudstvo mu je priredilo veli-časten sprejem; vasi je okrasilo z mlaji in venci.

Promocije. Na padovanskem vseučilišču je promovirala za doktorico kemije in farmacev-tike gđ. Majda Jamškova iz Ajdovšine. V Turinu je dovršil zdravniške študije g. Ka-rel Rutar iz Gorice. — Na trgovski visoki šoli v Trstu je prebil doktorski izpit iz gozdar-skih in trgovinskih ved g. Ivan Danev iz Raznice.

Izpit za poučevanje solopetja je napravila v Bolgini znana slovenska skladateljica Breča Šček, sestra bivšega poslanca Virgilija Ščeka. — Na tržaškem konservatoriju je presta-l goslarški izpit g. Stanko Malič iz Trsta.

Strela je udarila v hišo Franceta Pupana v Hrenovcih. Ogenj je napravil 15.000 lir škode, ki pa je krita z zavarovanjem.

Harakiri

Japonski znanstvenik profesor dr. Imaoka je objavil v batavijski »Deutsche Wacht« zanimiv članek o japonskem načinu samoumora, ki je v Evropi znan pod imenom »harakiri«.

Bušī ali samurai — piše prof. Imaoka — pomeni: vojak ali plemič. »Do« pomeni »pot«, pa tudi »družabno obliko«. Bušido se imenuje npravni zakon samurai-jev, ki temelji na pravi močatosti in človečnosti. Četudi bušido ni bil nikoli napisan, žive njegove določbe vendar globoko v srcu vsakega Japonca. To je npravna sila japonskega plemena, vsak plemenitnik živi v njenem zmislu. Po zakoniku bušido ima vsak samurai samo enega pravega sodnika: svojo vest.

Bušido kaže človeku proti nebu: Spoznaj samega sebe, spoznaj svoje srce, v katerem živi božanstvo! Ono ti kaže pot, njegovim ukazom se pokori!

Ljudski komisar Rudzutak, naslednik Rykova kot predsednik sveta ljudskih komisarjev.

Samurai zaničuje jezo; smehljaje se sprijaznjuje z vsakim položajem. Smehljajoč skriva solze bolečin. Spoznanje in samokritika mu dajejeta neverjetno moč nad čustvi. Vsak pravi samurai mora biti pošten, nikdar ne sme dopuščati, da bi nedolžen trpel za njegove grehe. Če je grešil, potem izvrši harakiri. To je etika samurai-ja, bušida in karakirija.

Harakiri ali seppuku je s samuraicko etiko neločljivo zvezan. Izraz harakiri na Japonskem ni v rabi; oba izraza pomenjata samoumor z razparanjem trebuha (hara = trebuh, kiri = rez).

Zenske izvrše samoumor na ta način, da si — kakor Madame Butterfly — zabodejo nož v grlo. Njihov samoumor se imenuje dzi-sai. V starih časih je bil harakiri način samoumora za plemenitaše. Če se je samurai zavedel svoje krivde, je obudil kes in se po vestnem premisleku sodil sam. To je pravo razodetje nipskega duha. Smrtna kazen, ki bi jo izvršil rabelj, bi bila sramotna. Bila bi dokaz, da je bil brezvesten, torej prav zločinec. Iz tega razloga se je svoj čas smrtna obsodba za plemiče kot posebna milost izpremenila v harakiri. Bojzljivi, duševno nedisciplinirani možje ne bi bili imeli moči za izpolnitev te dolžnosti.

Če je sodišče koga, ki je bil samurai, zaradi kakega pregreška obsodilo na smrt, mu je vladarjeva milost dovolila, da se je izognil rablju s harakirijem. Kasneje je prišlo v navado, da je kak prijatelj obojencu olajšal harakiri na ta način, da mu je odrezal glavo in tako skrajšal njegovo trpljenje. To je bil prisilni harakiri.

Japonec, ki se je pregrešil, brez obotavljanja žrtvuje svoje življenje, da reši svojo čast; umrje, a ohrani si med rojaki vsaj časten spomin. Harakiri dokazuje, kakšno moč ima bušidovski nauk. Čim človek greši, se zbudi vest in prostovoljna smrt je sprava za kršeni npravni red. Greh tudi ni manjši, če ga istočasno store cele množice. Tudi tedaj je harakiri edino mož-

no zadoščenje. Npravni red je nedotakljiv, in kdor se proti njemu upre, se mora za to pokoriti, pa najsi so zarotniki posamezniki ali pa cele množice. Od l. 1868. je prisilni harakiri odpravljen. Ker pa duh nauka bušido še danes živi v Japončevi duši, je tudi harakiri na Japonskem še vedno v navadi.

Na tisoče takih samoumorov je vsako leto na Japonskem. Seveda pa zvedo evropski čitatelji časnikov le za tiste slučaje, ko izbere tako smrt slavn možje. Eden takih znanih slučajev je bil samoumor generala Nogija. Ko je umrl cesar Mutsuhito, je portarturski junak zaradi poraza v bitki, ki ga je bil ob cesarjevi strani doživel v bojih restavracije, izvršil harakiri. Čeprav je bil ta poraz že davno pozabljen, se general Nogi spomina nanj in odgovornosti zanj ni mogel ostreiti.

Boj za milijarde

V začetku 18. stoletja se je v Camberwellu na Angleškem naselil neki John Stockwell, ki je pokupil vsa ozemlja na okrog v obsegu mnogo kvadratnih milj. O njem je šel glas, da si je pridobil svoje velikansko premoženje kot morski ropar, na vsak način pa nepošteno. Ko se je potem še oženil z neko redovnico, je ljudem še bolj primrzal. Leta 1730. je Stockwell umrl, ne da bi bil zapustil neposredne dediče ali oporoko. Med ljudmi je šla vera, da je Stockwellovo premoženje prekleto in dediču ne bo prineslo sreče. Zato se dolgo ni oglašil noben de-

Medparlamentarna unija v Londonu. Na sredi: Duke of Southerland, ki je otvoril zasedanje; desno od njega predsednik unije Bousson, Zeneva. V krogu: predsednik nemške delegacije prof. W. Schücking. — Zasedanja se udeležujejo delegati vseh kulturnih držav.

dič in oblasti so morale odrediti upravo premoženja po drugih činiteljih. Upravo posestev so prevzeli trusti, v katerih rokah se nahaja še danes. Vsa zapuščina se ceni sedaj na šestdeset milijonov funtov sterlingov (1 funt = 274.25 Din) in nese letno četr milijona funtov čistega dobička.

Ko so se govorice o prekletstvu itd. pozabile, so se začeli polagoma oglašati dediči, toda nobenemu se ni posrečilo dokazati upravičenosti do dedščine. Sedaj je stvar znova spravila v tir bristolski trgovec z oblekami. G. E. Bloodworth, ki je v časopisju pozval vse, ki se smatrajo za upravičene dediče Stockwellove zapuščine, da se mu javijo v svrhu skupne pravde. Oglasilo se je do trideset oseb na Angleškem in v Ameriki, ki se hočejo sedaj pravi dati za zapuščino. Najeli bodo najboljši odvetniki, ki bodo morali pred vsem proučiti do-

kaze o sorodstvu. Pravda bo dolga in draga in bo trajala precej let. Tisti, ki gotovo ne bo izgubil, bodo seveda odvetniki.

Laponci dobili avtonomijo

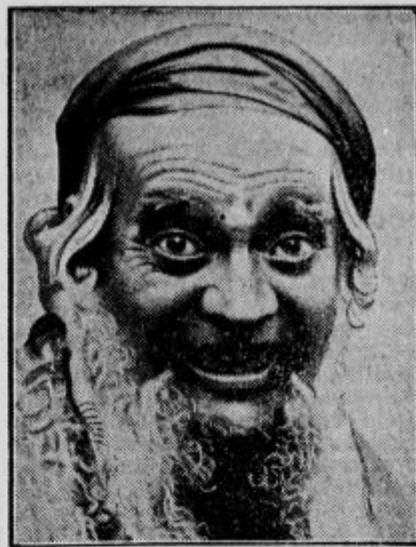
Na skrajnem severu SSSR, na murmanskim obali, je ustanovila sovjetska vlada prvi narodni »Vzhodno-laponski rajon«. V novem upravnem ozemlju so združeni trije prejšnji rajoni, v katerih so naseljeni izključno Laponci, Komini in Izemci.

Ogromen sadovnjak

V slavinskem rajonu na Kubanu urejajo sovjeti sadovnjak, ki bo meril 23.000 ha. Poleg sadovnjaka zgrade veliko tovarno za konzerviranje sadja in delavsko naselbino.

Haarmannov okostnjak

O Haarmannu, najstrašnejšem zločincu vseh časov, ki je bil l. 1925. v Hannover-u obglavljen, je šel med medicinci na univerzi v Göttingih šepet, da se nahaja njegovo truplo v tamkajšnji anatomiji celo shranjeno v špiritu. Temu pa nikakor ni tako, kakor pojasnjuje sedaj neki berlinski list. Haarmannovo glavo so po justifikaciji poslali nevrološkem institutu münchenske univerze. Truplo pa je dejansko došlo v göttingško anatomijo. Tu je prosector kakor običajno pri vežbah mladih medicincev truplu odrejal roke in noge. Deli mrliča so romali v mrliško. Da bi med dijaštvom preprečili vsako razburjenje in senzacijo, se je

† Rudolf Schildkraut, slavni gledališki in filmski igralec, ki je te dni umrl v Hollywoodu, star 68 let. Slika ga kaže v njegovi najsijajnejši ulozi Shylocka v »Beneškem trgovcu«.

Tragična smrt

V Parizu je umrl ruski podpolkovnik pl. Brummer, bivši adjutant velikega kneza Nikolaja; od dolgoletnega stradanja in drugega pomanjkanja je bil docela izčrpan. Brummer je za časa boljševiške revolucije izgubil vse svoje premoženje in živel nato v Parizu kot nočni čuvaj. Umrl je v starosti 63 let.

Koliko rok počiva

Po uradnih podatkih je bilo brezposelnih l. 1930.: Na Angleškem dne 10. julija 1 milijon 890.000, lani ob istem času 1,132.000; v Nemčiji dne 1. julija 2,636.000, lani 1,736.000; na Poljskem dne 1. maja 275.000, lani 149.000; v Avstriji dne 1. junija 163.000, lani 131.000, na Čehoslovaškem dne 1. aprila 88.000, lani 50 tisoč; na Madžarskem dne 1. maja 20.000, lani 14.565. — Na Francoskem po besedah ministrskega predsednika ni brezposelnosti. — V Združenih državah je po uradnih izjavah do dva milijona brezposelnih, toda drugi viri govore o petih milijonih. Resnica utegne biti na sredi.

Nov rekord

Treščilo je in zahreščalo v drevesju Čavnarjevega vrta. Ko je gospodar prihitel iz hiše, je videl, da je v vejah hruške visel polomljen aeroplan, pilot pa je pravkar plezal s hruške. »Kaj pa počenjate tu gori?« ga je vprašal začuden Čavnar.

»Nov rekord sem hotel doseči,« je odvrnil letalec še ves prestrašen.

»No, potem ste ga pa dosegli,« je odvrnil Čavnar, »kajti še nikdar ni nihče plezal s hruške, ne da bi prej splezal gori.«

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 23. julija: Opoldanski program odpade. 18.30 Koncert Radio-orkestra. 19.30 P. dr. Roman Tominec: Portreti iz svetovne literature. 20 Slovenske narodne in šlagerje poje g. Mirko Jelačin. 21 Prenos z Bleda. 22 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Sreda, 23. julija. Belgrad: 12.45 Koncerti radio kvarteta. 19.30 Večerni koncert. 20.30 Jugoslovanske pesmi. 21 Koncert radio orkestra. 22.15 Plesna glasba. — Budapest: 17.30 Vokalni in instrumentalni koncert. 19 Koncert ciganske godbe. 20.35 Koncert. 22 Wagnerjeva glasba. — Dunaj: 12 Opoldanski koncert. 15.45 Popoldanski koncert. 21.05 Večerni koncert. — Milan: 16.35 Mladinska ura. 17 Plošče. 19.30 Zabavna glasba. 20.50 Lahka glasba. — Praha: 19.35 Ruske narodne pesmi. 19.50 Violinski koncert, Stepanek. — Langenberg: 17.45 Koncert, iz raznih oper. 20 Slavnostni koncert. — Rim: 17.30 Koncert lahke in plesne glasbe. 21.02 Simfonični in vokalni koncert. — Berlin: 20 Iz oper. 21.30 Plesna glasba. — Toulouse: 19 Piano-solo. 19.40 Pesmi. 20.15 Iz raznih operet. 21.10 Orkester. — Leipzig: 16.30 Petje in recitacije. 19.30 Koncert. 20.30 »Dobro pristoječi frak«, komedija. 22.15 Plesna glasba.

K poroki v zadnji uri! V Nemčiji so oktroirali davčni zakon, po katerem se med drugim uveljavi davčni zakon, po katerem se med drugim uveljavi nem uradu so morali racionalizirati obrat po Fordovem načinu, da zmaguejo delo.

Lapovsko gibanje v Estoniji in Latviji. Zgoraj levo: Latvijski parlament; desno: Zemgals, latvijski državni predsednik. — Spodaj levo: Oton Strandmann, estonski državni starešina (predsednik); desno: estonski parlament v Revalu.

DIŠAVE SLON

Indeks cen v juniju

Indeks cen na debelo, ki ga objavlja naša Narodna banka za maj in junij, kaže ponovno padanje cen. Posebno občuten je padec cen živalskih proizvodov, kjer je indeks nazadovao za celih 6,2 točke. Edino indeks mineralnih proizvodov je bil višji v juniju v primeri z majem. V ostalem je bil oba meseca indeks cen sledeč (1920=100)

	maj	junij
rastl. proizv.	94,0	91,5
živ. proizv.	99,9	93,7
miner. proizv.	87,5	88,3
ind. proizv.	81,0	80,5
skupno	88,8	86,8

Delež Jugoslavije pri Youngovem posojilu. Z razdeljevanjem reparacijskega (Youngovega) posojila so že začeli. Principiolo dobijo vsaka udeležena država svoj delež, kakor ga ima pri reparacijah. V naši državi pa se tega posojila ni podpisalo in zato dobi naša država 1,75 milij. dolarjev iz donosa posojila v nevtralnih državah. Zanimivo je, da znaša japonski delež 2 milij. dolarjev, je torej večji kot naš; portugalski pa znaša tri četrtine milijona dolarjev.

Reparacijske dobave Nemčije. V materialu so znašale v 1. četrtletju 1930 188,1 milj. mark, v 4. četrtletju pa 228,5 milijonov. Od tega so dobile Francija 120,6 (1929 132,6), Italija 23,8 (34,0), Belgija 13,0 (19,5), Portugal 7,1 (1,4); vodna vozila za 5,6 milij. mark, franc. Maroko 0,7 (0,2) itd. Delež Jugoslavije je znašal 16,9 (17,1) milijona mark, od tega stroji (brez električnih) 4,6 (3,1), železnina 4,5 (8,3), vodna vozila 1,9 (0,9) milijona mark.

Dobave. Prometno-komercialni oddelki ljublj. žel. ravn. sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 30 tub barve za opalograf, raznega črnila, 16 kg vate, 300 listov vpjalnega papirja, 5 kartonov matric, 2 steklenice laka za korekture, 100 kg barve, 60 kg terpentina, 40 kg minija, 20 kg lazure, 10 kg solne kisline itd.; do 31. t. m. pa glede oddaje divanov in klopi v popravilo. — Gradbeni oddelki sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 10 kg laka za medenino, 150.000 kg portland-cementa in 200 ccm kisika. — Ravn. drž. železnice v Subotici sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave papirja. — Ravn. drž. rudnika Kakani sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave 500 komadov krtac za ribanje, 200 komadov sirkovih metel, 40 komadov čopičev in 50 komadov krtac; do 5. avg. glede dobave 4 vagonov moke, 3000 kg masti in 2000 kg kave. — Ravn. drž. rudnika Breza sprejema do 31. t. m. ponudbe glede dobave 2500 kg strojnega olja, 1000 kg tračnih žebelj, 200 kg železa, čopičev, 60 kg solne kisline in 150 škatelj mazila za parkete.

Borza

Dne 21. julija 1930.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so bili tečaji čvrsti in so večinoma bili višji kakor v petek. Promet je bil srednji in je Narodna banka intervenirala v vseh zaključnih devizah.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2270 bl., Berlin 1345.25—1348.25 (1346.75), Bruselj 788.22 bl., Budimpešta 987.27—990.27 (988.77), Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 795.22—798.22 (796.72), London 274.35 bl., Newyork 56.28 bl., Pariz 220.95—222.95 (221.95), Praga 166.84—167.64 (167.24), Trst 295.37 bl.

Zagreb. Amsterdam 2267—2273, Berlin 1345.25—1348.25, Bruselj 788.22 bl., Budimpešta 987.27—990.27, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.22—798.22, London 273.95—274.75, Newyork 56.18—56.38, Pariz 220.95—222.95, Praga 166.84—167.64, Trst 294.284—296.284, Varšava 628—632. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 10 milj. Din.

Belgrad. Berlin 1345.25—1348.25, Budimpešta 987.27—990.27, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.22—798.22, London 273.95—274.75, Newyork 56.18—56.38, Pariz 220.95—222.95, Praga 166.84—167.64, Milan 294.25—296.25.

Curih, Belgrad 9.125, Amsterdam 207.10, Atene 5.675, Berlin 122.875, Bruselj 71.95, Budimpešta 90.225, Bukarešta 3.06, Carigrad 2.44, Dunaj 72.71, London 25.03125, Madrid 59.30, Newyork 514.50, Pariz 20.25, Praga 15.255, Sofija 3.73, Trst 26.95, Varšava 57.75, Kopenhagen 137.85, Stockholm 138.35, Oslo 137.85, Helsingfors 175.55.

VREDNOSTNI PAPIRI

Med državnimi papirji se je danes močno nčvrstila vojna škoda. Nadalje so se prav znatno nčvrstili dolarski papirji, od katerih se 8% Bler. pos. zelo približuje Belgradu in celo presega nominalo. Med bančnimi papirji je bilo po slabšem tečaju zaključena Jugobanka. V industrijskih papirjih in znatnejših izprememb, promet je bil edino v delnicah Trboveljske.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 98 bl., 7% Bler. pos. 88 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Prastrediona 905 den., Kred. zavod 170 den., Trboveljska 412 bl., Večje 125 den., Stavbna 40 den., Sešir 105 den., Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 439—440 (438.25—439), VIII. 439—440 (439.50), XII. 440—442 (441—440), 8% Bler. pos. 98—98.50 (97.50—98), 7% Bler. pos. 88—88.25 (88), 7% pos. Drž. hip. banke 86—86.50, 6% begl. obv. 76 den. —

Iz službenih objav

Razglasi sodišč. Dne 6. oktobra 1930 dopoldne ob 8. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 20 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Pribiše, vl. št. 18 in 85. Podrobnosti so nabite na uradni deski okrajnega sodišča v Metliki.

Vpisi v trgovski register. Besedilo: Ilirsko rudarska družba z omejeno zavezo. Prevalje, Višina osnovne glavnice: 1.500.000 Din. Poslovodja: Flaschberger Ivan, rudniški ravnatelj na Prevaljah. — Besedilo: Dravska plovnica, družba z o. z. Maribor. Višina osnovne glavnice 100.000 Din. Vplačani 45.000 Din. Poslovodja ing. Keršič Peter. — Besedilo: Tovarna perila Josko Povh, Novo mesto.

Vpisi v zadržni register. Besedilo: Kmetijsko ekonomsko društvo, r. z. z. n. z. Rače. Člani načelnstva so: 1. Kristović Ignac, 2. Pirker Metod, 3. Zunković Mate. — Vpisale so se izpremembe: Besedilo: Kmečka hranilnica in posojilnica v Fokovecih, r. z. z. n. z. Iz načelnstva se izbere izstopilni član Verže Aladar, vpiše se za člana načelnstva Horvat Franc. — Besedilo: Posojilno društvo za župnijo Sv. Lenart v Slov. goricah in sosednje župnije Sv. Barbara, Sv. Jurij in Sv. Rupert, z. n. p. Izbrisal se je član načelnstva Petrič Jožef. Vpisal se je novoizvoljeni član načelnstva Maher Jakob. — Hranilnica in posojilnica v Stopereh. Izbrise se dosednji član načelnstva Vtič

V primeri s prejšnjimi meseci je posebno občuten padec cen rastlinskih in živalskih proizvodov. Popuščanje cen mineralnih in industrijskih proizvodov kaže, da se je vršilo bolj počasi kakor v drugih skupinah. Najnižji je danes indeks industrijskih proizvodov, kar pa še ne pomeni, da so tu relativno najnižje cene. Vpoštevati je namreč treba, da indeks Narodne banke bazira na l. 1926; primerjajoč pa to leto z 1913 opažamo večji dvig cen industrijskih kakor pa kmetijskih proizvodov. Zato je sedanjí indeks cen industrijskih proizvodov najnižji.

Pripomniti moramo še, da je nazadovanje blagovnih cen svetovni pojav.

Bančne delnice: Hrvatska 50 den., Katolička 88 bl., Poljo 57—57.50, Kreditna 96 den., Union 191 do 192 (191), Jugo 76.75—77.50 (76.50—76.75), Lj. kred. 122 den., Obrtna 36 den., Prastrediona 905—910, Srbska 185 den., Zemaljska 134—135 (135). — Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttman 135 bl., Slaveke 60—65, Slavonija 200—210, Našice 1300 bl., Drava 218—250, Sečera Osijek 331—338, Nar. ml. 20 den., Brod. vag. 122.50—132.50, Union 115 den., Večje 125 den., Isis 33—35, (33), Ragusa 369—403, Oceania 217.50 den., Jad. plov. 500 den., Trboveljska 405—412 (405—410), Cement, Split 210 bl.

Belgrad. Narodna banka 8240 (35 kom.), 7% inv. pos. 91 (20.000), agrari 55.75 (7000), vojna škoda 451.50—454 (6529 kom.), avg. 453 (400 kom.), sept. 459.50 (500 kom.), dec. 462.50 (1100 kom.), Belgr. zadr. 7170 (5 kom.), 6% begl. obv. 78 bl., Srečke Rdeč. križa 53 (417 kom.), 8% Bler. pos. 99.50—100 (18.000 dol.), 7% Bler. pos. 90 (2000 dol.), 7% pos. Drž. hip. banke 89.25—89.50 (27.000 dol.).

Dunaj. Don. sav. jad. 92.40, Wiener Bankverein 18, Creditanstalt 47.50, Escomptes. 150.25, Ruše 86.25, Mundus 156.25, Alpine 27.60, Trboveljska 50, Leykam 4.25, Rima Murany 87.50.

Žito

Kakor je bilo po skrajno rezerviranem ponajšanju dobaviteljev v preteklem tednu pričakovati, so danes cene za pšenico in koruzo zares narasle. Tržišče ni le pri nas, marveč tudi po vsem svetu jako čvrsto in povpraševanje po blagu je precejšnje. Pšenica gornjebaka velja že 187.50 nakladalna postaja, torej je za 10 para dražja kot v soboto. Za prompno koruzo zahtevajo dobavitelji v Bački in Sremu 120 nakladalna postaja. — V ostalih predmetih doslej še ni izprememb. Promet je zelo velik.

Ljubljana. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica bč. nova 80-81 kg 1% 232.50—235, 79-80 kg 2% 227.50—230, 78-79 kg 2% 222.50—225, koruza bč. 167.50—170, rž nova bč. 72 kg 2% 165—167.50, ječmen spoml. 69-70 kg 2% 165—167.50, novi oz. 66-67 kg 2% 155—157.50, oves novi bar. 200—205, moka 0g (iz stare pšenice) 405—410. — Tendenca čvrsta.

Novi Sad. Pšenica 78-80 kg bč. 177.50—182.50, gornjebč. 180—185, bč. Tisa šlep 182.50—187.50, gornjebč. 172.50—177.50, sr. 78 kg 170—175. — Oves: bč. sr. 150—155, ječmen: bč. sr. 63-64 kg 100—105, sr. letni 69 kg 120—125, Koruza: bč. sr. 115—117.50, bč. sr. ladja Dunaj 120—122.50, bč. sr. avgust 120—122.50, ban. 110—112.50, ban. ladja Dunaj, Bega 120—122.50, Moka: bč. 0g, 0gg 305—315, 2 275—285, 5 230—240, 6 170—175, 7 110—115, 8 95—100, Otrubi: bč. sr. ban. 80—82.50. — Promet: pšenice 89 vagonov, ovs 2 vagona, koruze 46 vagonov, moka 14 vagonov, otrobov 6 vagonov. Tendenca trdna.

Budimpešta. Tendenca čvrsta. Promet živahen. Pšenica okt. 19.75—20.24, zaklj. 20.23—20.24, 1931 marec 21.53—22.10, zaklj. 22.10—22.11. — Rž okt. 12.70—13.05, zaklj. 13.04—13.65, 1931 marec 14.15 do 14.30, zaklj. 14.25—14.30. — Koruza julij 15.90 do 16.25, zaklj. 16.80—16.30, avg. 15.50—16.15, zaklj. 16.20—22, tranzit julij 13.60—13.80, zaklj. 13.80—13.90, avg. 13.50—13.90, zaklj. 13.90—14.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edward Saborsky & Co., Dunaj.) Danes je bilo pripeljanih na svobodni trg 2338 goved. Iz Jugoslavije jih je bilo 172. Na kontinentalnem trgu pa je bilo 41 goved iz Poljske. Cene: za vole najboljše 1.70—1.80, I. 1.50—1.60, II. 1.35—1.45, III. 1.25—1.30, za krave I. 1.30—1.40, II. 1.10—1.25, za bika 1.20—1.35, za klavno živino 0.70—1. Tendenca je bila zelo medla. Prve kvalitete so se pocenile za 10 grošev, slabše blago in biki pa za 5 grošev.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno 5 vagonov hrastovih drv. Tendenca je neizpremenjena mlačna. Eksekutivno sta bila prodana 2 vagona hrastovih debl 27 mm za rezanje frizov fko Postojna 100 kg Din 30. — Povpraševanje je za hrastove specialne pragove za kretnice 25 kom. 15×25×400 cm, 12 kom. 15×25×350 in 7 kom. 15×25×300 cm, za bukova rezana drva 25 in 33 cm, za bukovo oglje v prahu (canello) in praška (več vagonov). Ponuja pa se 55 cbm tramov 5-6, 6-7, 6-8, 7-8, 4, 5, 6, 7, 8 m teža cbm 500 kg.

Štefan. Vpiše se novoizvoljeni član načelnstva Kopše Alojz.

Razpis. Srežko načelnstvo Maribor levi breg razpisuje na podstavi razpisa ministrstva poljoprivrede štev. 37.709-II z dne 27. junija 1930 pri Skladišču kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru. Meljska cesta št. 12, prodajo 134 vreč za 31. julija ob 9.

Ponudbena licitacija za zgradbo na reki Muri. Terenska tehnična sekcija za reg. Mure v Mariboru razpisuje po nalogu kraljevske banske uprave Dravske banovine V No. 209-51 z dne 30. junija 1930, na podstavi členov 86. do 98. zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910 in njegovih izprememb, odnosno dopolnitev za prevzem in izvršitev zgradb na reki Muri, v skrajšanem roku 15 dni l. javno pismono ofertno licitacijo na dan 5. avgusta 1930, ob 11. uri pri Terenski tehnični sekciji za reg. Mure v Mariboru za sektor Izakovec—Melinci, km 79.150 do 77.600 Din 472.540.

Ponudbena licitacija za zgradbo na reki Muri. Terenska tehnična sekcija za reg. Mure v Mariboru razpisuje po nalogu kraljevske banske uprave Dravske banovine VNO. 209-50 z dne 9. julija 1930 na podstavi členov 86—98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910 in njegovih izprememb, odnosno dopolnitev za prevzem in izvršitev zgradb na reki Muri v skrajšanem roku 15 dni l. javno pismono ofertno licitacijo na dan 8. avgusta 1930 ob 11. uri za sektor Veržej—Izakovec Din 469.490. —

Po Evhariističnem kongresu v Poznanju

Poznanj, 19. julija 1930.

Poznanj ni največje in tudi ne najlepše poljsko mesto. Vendar pa igra Poznanj v zadnjem času zelo važno vlogo v razvoju poljskega naroda. Tu se je vršila lanske leto v ogromnem obsegu mednarodna razstava poljske duševne in materialne kulture. Ves svet je postal pozoren na to razstavo in se je čudil, da poljski narod toliko more in zmore. Komaj pa so poznanjski meščani sneli raz hiš zastave, ki so vihrale gostom v pozdrav, že so se začeli pripravljati na drugo nič manj važno prireditev, na letošnji evharistični kongres.

Tak kongres so smatrali voditelji poljskih katoličanov za nujno potreben. Dokazal bi naj tistim, ki zadržujejo izvajanje pred petimi leti sklenjenega konkordata, da je poljsko katoličanstvo ogromna sila, s katero treba računati. Četudi imajo poljski katoličani o državopravnih, političnih in gospodarskih vprašanjih različna mnenja in so pristajali tiste politične stranke, ki po njihovem mnenju najbolj štiti njihove interese, vendar so vsi složni in edini, kadar gre za katoličanstvo. Treba je še pridobiti za versko življenje tiste mlačne katoličane, ki so se Cerkvi odtujili zlasti pod vplivom in pritiskom bivše ruske vlade. Tiste sile, ki jih je poljski narod trošil pred vojno predvsem samo za obrambo narodnosti, po zedinjenju pa v brezplodnih političnih bojih, hočejo sedaj poljski katoličani uporabiti za poglobitev verskega življenja, za kulturni napredek in za ustvaritev svojega zgodovinskega poslanstva, da namreč delajo za zedinjenje zapadnega in vzhodnega krščanstva v duhu cilinotolske ideje.

Za vsepoljski evharistični kongres v ogromnem obsegu je Poznanj kakor nalašč. Tu so na razpolago od lanske mednarodne razstave velikanske dvorane in sicer vse skupaj. Poznanj ima tudi samo katoliško prebivalstvo. Poznanj pa je tudi tisto mesto, odkoder je Poljakom pred 950 leti prisijala luč krščanstva; Poznanj je sedež poljskega kardinala primasa dr. A. Hlonda, ki je tudi po svojih umskih, diplomatskih in organizatornih zmoglostih ter po svoji verski gorečnosti in iniciativnosti vodja poljskih katoličanov. Poznanj je središče Velikopoljske, ki je v verskem oziru na prvem mestu. V Poznanju ima svoj sedež največja, najbolj sveža in živahna slovanska kulturno-vzgojna organizacija, ki se imenuje Ujedinjenje poljske mladine (Zjednoczenie Młodzieży Polskiej). To ogromno Ujedinjenje vodi popolnoma v smislu Katoliške akcije 28 škofjskih zvez z 4581 društvi.

Poznanj sam je bil torej že poroštvo, da bo evharistični kongres veličastno uspel. Toda ljubljani se ni nikdo nadejal takega uspeha. Delo kongresa je bilo razdeljeno v 150 sekcij: v cirilometodjsko, v sekcijo za skrb za izseljence, v sekcijo za misijone in apostolstvo molitve itd. V vseh sekcijah so bile razprave mirne in na višini.

Svečano razpeloženje je povzdignil prihod Poljakov iz vseh krajev, kjer živi poljska kri. Iz vzhodne Nemčije, torej iz tistih poljskih krajev, ki so po mirovni pogodbi ostali pod nemško oblastjo, je prispelo 360 zastopnikov poljskega naroda. Iz Westfalskega in Porenja, kjer si mora mnogo Poljakov iskati kruha, je prišlo nad 500 zastopnikov, ravno tako so se odzvali vabilu izseljenci v Belgiji. Iz Latvije se je tik pred začetkom kongresa pripeljal 90 Poljakov, iz Amerike pa 160. Ze prihod papeškega legata, varšavskega nuncija Marmagija je pokazal tudi na zunaj, kako je poljski narod vdan Cerkvi in sv. Očetu. Noben vladar ne bi mogel imeti bolj svečanega sprejema.

Zunanji višek kongresa pa je bil njegov sklep. Ob 9 se je začela nepopisljivo lepa procesija iz stolnice na stadion. Cvet poljskega naroda je spremljal evharističnega Kralja na stadion. Negredunda vrsta šolske mladine iz vseh poljskih krajev, bivši prostovoljci, akademiki in akademikarke, dolge vrste krščanskega delavstva, organiziranega v kat. strokovnih organizacijah, celo morje mladine iz Ujedinjenja v novih uniformah, zveza kmetijske mladine, člani verskih organizacij, izvidniki in okrog 3200 sokolov. Četudi je več članov vodstva poljskega Sokola tajnih svobodomiselcev, vendar je do sedaj Sokol na Poljskem izrazita katoliška organizacija. Za Sokoli korakajo poljski izseljenci iz Amerike, Francije, Belgije, Latvije in Nemčije, za njimi pa nad 900 duhovnikov, nad 200 kanonikov in prelato in škofov. Pred monštranco, ki je skoraj tri četrti metra velika in jo zato morajo voziti, koraka papeški legat, za njo pa poljski primas kardinal dr. A. Hlond.

Ob četrti na eno se procesija zaustavi na stadionu. Pred veličastno zlato monštranco se začne služba božja na posebej pripravljenem oltarju. Okrog oltarja kleče zatonjeni v molitve v svojih sedežih predstavniki parlamenta in senata, generali z Dzierzavskim na čelu ter mestni župan Ratajski. Megalofoni so poskrbeli, da se je slišal vsak glas kardinalov in petje 2100 pevcev. Nepopisljiv prizor je nastal ob povzdigovanju. V sveti tišini se zgradilo na tla 180 tisoč ljudi, mnogi so celo poljubljali zemljo, gozd dva tisoč zastav se je sklonil k tlom in tudi tiste mlačne, ki so prišli samo iz radovednosti, je prevzel ogenj božje milosti. — b.

Šah

Meddržavni šahovski turnir v Hamburgu. Dosedanji rezultati so naslednji: Anglija:Avstrija 2½:1½, Nemčija:Francija 3½:1, Norveška:Spanija 2½:1½, Švedska:Islandija 3½:½, Letiska:Italija 3:1, Poljska: Amerika 2:2, Poljska:Letiska 2½:1½, Madžarska:Litavska 4:0, Amerika:Finska 4:0, Romunija:Islandija 3½:½, Čehoslovaška:Norveška 3½:½, Nemčija:Spanija 2½:1½, Nemčija:Islandija 2:2, Amerika:Litavska 3½:½, Švedska:Finska 3½:½, Holandska:Francija 3:1, Nemčija:Finska 3:1, Poljska:Švedska 4:0, Litavska:Romunija 3:1, Amerika:Letiska 2½:1½, Finska:Madžarska 2:2, Čehoslovaška:Danska 2:2, Avstrija:Spanija 2:2, Čehoslovaška:Nemčija 2:2, Nemčija:Švedska 2:2, Švedska:Francija 3:1, Madžarska:Danska 3½:½, Holandska:Čehoslovaška 3½:½, Poljska:Romunija 3:1, Francija:Norveška 2½:1½, Madžarska:Letiska 3:1 in Anglija:Danska 2½:1½. Nekončane so še partije Danska:Holandska, Anglija:Holandska, Spanija:Holandska in Čehoslovaška:Avstrija. Turnir bo trajal še osem dni. Dosedaj vodi Poljska s 17½, potem sledi Amerika s 16½, Nemčija s 15½ in Madžarska s 15 točkami.

V turnirju dam za svetovno prvenstvo je zmagala gđ. Henechel (Hamburg) proti svetovni prvakinji Menšik (Čehoslovaška).

Slikar Metzinger — Lotrižan

V dobi kislih kumaric, ko je vsa umetnost pri nas pospala, je pa umetnostna zgodovina zabeležila veličastno odkritje. Za Slovence to odkritje ni kdovekako veselo, je pa znanstveno važno. Msgr. Viktor Steska je dobil te dni Metzingerjeve točne rojstne podatke iz Lotaringe in torej naš največji baročni slikar ni bil Slovenec in Bohinjec, kakor so trdili starejši viri in spodbetka še prvi Metzingerjev monograf, msgr. Steska sam, marveč Nemec iz skrajnega kota tedanje Avstrije ob francoski meji. Podpisani sem l. 1924. v svoje največje začudenje čital na Metzingerjevi sliki sv. Antona v Samoboru na Hrvatskem njegov lastni podpis: I. Val. Metzinger — Lotheringus, vendar se mi v Zborniku za umetnostno zgodovino ni posretil pravi dokaz ne za, ne proti, ker je bilo le vae premalo dokaznega materiala na razpolago. Na bivšem Lotarinškem (Les trois Evêches) je sicer še danes polno Metzingerjev, toda vse poizvedovanje ni rodilo uspeha, ker so baje lotarinški arhivi v vojni leta 1870. ogromno trpeli in je bilo večina starega materiala uničena. Sedaj pa se je našemu velezaslužnemu raziskovalcu msgru. Steški le posrečilo najti moža po mnogih ovinkih končno res na Lotarinškem doma in tudi rojen je bil l. 1699. in ne 1702, kakor se je dalo že prej sklepati iz podatkov ljubljanske meliške matice l. 1759.

Tako smo sedaj končnoveljavno ob slovensko rojstvo enega naših največjih slikarjev v zgodovini, pa nič ne de. Trideset let je delal samo za nas, med nami umrl in našim revežem zapustil premoženja lep del. Obogatil je pa našo umetnost s preko 300 slikami, ki spadajo med najboljše, kar imamo od starejše umetnosti sploh pokazati svetu. Da nam po duhu ni bil tako tuj — vpoštevati moramo tedanjo dobo, ki je bila vse prej ko individualistično usmerjena in ni hleplela po »originalni« umetnosti — kaže dejstvo, da pri nas nikogar niso bolj posnemali od njega.

Pri vsem tem iskanju je pa naravnost neverjetno, kako ljubeznivo postrežemo raziskovalcem Francozi. Pišeš nekam pismo, pa ti alarnirajo arhive in in kratkem času imaš skupaj cel kup arhivalnih izpiskov — kdove, koliko truda jih je to stalo — pa vse lepo zastoni in še zahvalijo se potem za »pozorilo«. Kdaj bomo mi takole res visokokulturni?

Zleti bi bilo, da bi se studije o tem velikem slikarju našem še poglobile in na novih podlagah rodile novih zanimivih rezultatov.

Sport

NEDELJSKI SPORT

Nogometa sicer ni bilo, ker vse počiva, saj pri nas v Ljubljani. V Celju je Celje premagalo po premočni igri s 7 : 3. v Mariboru sta pa igrala prijateljsko tekmo Rapid in Železnikar. Tekma je končala 1 : 1 in sta imela v prvem polčasu Rapid, v drugem pa Železnikar več od igre. Za Slovenijo največji sportni dogodek bi morale biti veslaške tekme za prvenstvo države, ki so se vršile na Bledu. Radi raznih okolišnosti pa te tekme niso vzbudile potrebnega zanimanja. Nekaj je krivo to, da gledalci niso imeli prilike opazovati potek tekmovalstva. Po našem so take prireditve primerne za večje reke, kjer gledalci lahko sledijo poteku od starta prav do cilja. Od tekmovalnih klubov je odnesel največ zmag »Gusar« iz Splita.

MARIBORSKI SPORT

Medklubiški teniški turnir SK Čakovec : I. S. S. K. Maribor 6 : 3. I. SSK Maribor je v nedeljo gostoval v Čakovcu ter odigral proti tamkajšnjemu sportnemu klubu medklubiški teniški turnir. Maribor so zastopali naslednji igralci: Gasperin, Bergant, Voglar, Mešiček, Fabjan in Pušenjak. Rezultati so bili sledeči: Punčec—Gasperin 6 : 2, 5 : 7, 6 : 1; Vytril—Bergant 6 : 0, 6 : 4; Legenstein—Voglar 6 : 2, 6 : 2; Kopjar—Mešiček 6 : 4, 1 : 6, 6 : 5; Sočić—Fabjan 7 : 5, 6 : 0; Bayer—Pušenjak 6 : 3, 0 : 6, 1 : 6. Punčec—Vytril proti Gasperin—Bergant 6 : 1, 6 : 3; Legenstein—Kopjar : Voglar—Pušenjak 6 : 4, 4 : 6, 4 : 6; Sočić—Bayer : Mešiček—Fabjan 5 : 7, 6 : 4, 6 : 4.

LAHKA ATLETIKA

Američani v Berlinu. Mednarodni lahkootletski turnir, ki ga je priredil v Berlinu SC Charlottenburg, je obiskala nad 6000 gledalcev. Poset je veljal v prvi vrsti ameriškanskim lahkootletom, ki pa niso izpolnili nad, katere so stali gledalci nane. 100 m: Körnig (Nemčija) 10.5 sek.; 200 m: Körnig (Nemčija) 21.6 sek.; 400 m: Bowen (Amerika) 49 sek.; 800 m: Danz (Nemčija) 1:57.6 min.; 110 m lese: Anderson (Amerika) 15 sek.; 4×200 m: Amerika 1:27.8 min.; disk: Sievert (Nemčija) 43.84 m; skok v daljavo: Meier (Nemčija) 7.22 m; skok s palico: Warne (Amerika) 4.05 m; kopje: Szepes (Nemčija) 62.40 m; krogla: Darany (Ogrska) 14.61 m.</

MALI OGLASI

Venska drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamkol — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Trgovski pomočnik
mlajša moč, verziran v mešani stroki, želi premeniti mesto v mestu ali na deželi. S. Krošelj, Rakovnik 6, Ljubljana.

Službodobne

Godba drž. rudnika
Kreka v Bosni sprejme takoj sledeče godbenike: kontrabasista (helikon), klarinetista, violinista (Es tromba). Ponudbe sprejema kapelnik Snižek, Kreka, Bosna. Obrtniki ali rudarji imajo prednost.

Vajenico
s predpisano šolsko izobrazbo za trgovino z usnjem sprejme Produktivna zadruga čevljarstev mojstrov v Ljubljani — Hrenova ul. 4.

Učenca
za pekarijo iščem, poštenega, z vsjo oskrbo v hiši. Pečovnik Karel, pekarna, Šmartno ob Paki.

Vajenec
za slaščičarsko obrt se sprejme v Novem mestu.

Kamnosešk. vajenca
sprejme takoj Jos. Lukšič, Novo mesto, Kandija.

Mlinarski vajenec
se takoj sprejme v valjenem mlinu gosp. S. Kobi, Podpeč, p. Preserje. Zgledati se glede pogojev pri Jos. Korošču, mlinarju — istotam.

Vežilja
se sprejme za fino ročno delo. Belihar & Velepič, Ljubljana VII, Medvedova ulica 38.

Pouk

Šoferska šola
I. oblast. konc., Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Vnajem

Vogalni lokal
trgovsko pisarniški se odda na Miklošičevi cesti. Poizve se v pisarni advokata dr. Frlana, Miklošičeva cesta 4.

Tovarniške prostore
lepe, svetle, z upeljanim vodovodom, telefonom, elektr. razsvetljavo in stilo, oddam pod zelo ugodnimi pogoji v najem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8158.

Dinar

20.000 Din
vložim v podjetje, ki mi nudi primerno službo. Pozneje več. Ponudbe pod »Sigurno« na oglasni odelek »Slovenca« št. 8247.

Stanovanja

Družina treh oseb
išče stanovanje 2 do 3 sobe s pritliklinami. Ponudbe pod »Sava« na upravo.

Sobo
eno ali dve, oddam v podnajem v prvem nadstropju nove palače Vzajemne zavarovalnice nasproti glavnega kolodvoza na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Sobi sta primerni tako za stanovanje kakor za poslovne pisarne. Vsa pojasnila daje hišnik.

Opremljena soba
solnčna, za 2 osebi, v bližini glavnega kolodvoza, se odda takoj v najem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8245.

Posrestva

Manjše posestvo
10 min. od Brezije (Gor.) z vsemi pritliklinami, prodam. Ciril Jelenc, puškar, Kranj.

Nasvete za nove gradbe
načrte, proračune in nadzorstva izvršuje po zmerjeni ceni gradbeni in arhitektonični inženjerski pisarna Tehnični biro »Tehna« v Ljubljani — Mestni trg 25/I.

Graščinsko posestvo
obsegajoče nad 200 orlov, v Sloveniji, blizu železniške postaje, ceno naprodaj. — Pojasnila daje uprava »Slovenca« pod št. 8237.

Hlev
v dobrem stanju, z zemljišči, 16 mernikov posevke, prodaja za 30.000 Din Marija Grahek, vas Podzid, p. Trojane. Istotam se odda v najem hiša z gostilno. — Pripravno za Amerikance.

Posestvo
se ugodno prodaja. Kamnik, Novi trg št. 19.

OBALNO KOPALIŠČE

moderno urejeno, krasna lega, z buffetom, v Studencih pri Mariboru, se prodaja. Isto je pripravno tudi za kako drugo podjetje.

Glasba

Harmonij
nov, 10 registrov, zelo močan glas, pod ceno naprodaj. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 8244.

Kupimo

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Čreslo
(smrekove skorje), zdravo, suho, kupujem vagonске množine za večjo usnjarsko tovarno proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe z navedbo cene per 100 kg franko vagon nakladalna postaja na: Ivan Kozoglav, Ljubljana, Moste, Zaloška cesta 1.

Prodamo

Vino
letnika 1929 prodaja graščina Novi Dvori pri Klanjcu po nizki ceni.

Motorno kolo
Harley-Davidson poceni naprodaj. Poizve se v garaži Žužek, Kolodvorska ulica.

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in žagan les, ladiska tla ceno oddaja Fran Suštar, Dolenska cesta. Telefon 2424

Kočija

zelo lahka, napol pokrita, enovprežna, skoraj nova, ugodno naprodaj. Br. Goddec, Poljane, p. Toplice.

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12
v oblekah in površnikih najcenejši.

Ksilolitni tlak

za kuhinje, veže, hotele, trgovske lokale, urade, kopalnice, industrijo itd. ni mrzel, se z lahkoto čisti, je trajen in ne drag polaga

MATERIA

trgov. družba z omeji. zav.
LJUBLJANA - DUNAJSKA 36/a
Telefon 27-16 Brzojavke: Material

Je izredne važnosti, da stalno zasledujete gospodarska in druga poročila v dnevniku »Slovenca« in pregledate tudi njegov oglasni del. Trgovcu in obrtniku, pa tudi poljedelcu je najboljši svetovalec »Slovenec«. Naroča se pri upravi v Ljubljani ali pri njenih podružnicah in zastopstvih

Moško kolo
poceni prodam. Bolgarska ulica 26, za Pauškovo gostilno.

Oglje
bukovo, okrog 7000 kg, po 1 Din, postavljeno v Ljubljano, prodaja Jože Koprivec, Črni vrh št. 78 pri Polhovem gradu.

Damsko kolo
dobro ohranjeno, naprodaj. Naslov v upravi pod št. 8251.

Puhasto perje
kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. — Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46, telefon 28-20.

Obrt

Koruzo za krmo
oddaja najceneje veletrgovina Žita in moka A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 24.

Gostilničarji, pozor!

Pristne domače in ogrske salame kakor tudi najfinejši pol-emendolski in polnomasten trapistovski SIR nudi delicatna trgovina I. Buzzolini, Ljubljana Lingarjeva ulica, za škofijo — (zajutkovaonica). Na debelo. Na drobno.

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje RUDOLF RADOVAN tapetnik, Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Autotaksi M. Hočevnar
Novo mesto-Kandija Telefon št. 18

Dražba apna

Direkcija državnih železnic v Sarajevu razpisuje ponudbeno licitacijo na dan 6. avgusta t. l. za nakup 100.000 kg neugašenega apna. — Podrobnejša pojasnila pri direkciji. A. A.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prežerna

zbrano delo

Cena Din 40.—, eleg. vezana Din 55.—
Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Dvokolesa

teža od 7 kg naprej

uajlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpreprostejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji pneumatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižji cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska c. št. 4.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.
Vsak zvezek stane broširan Din 45 — elegantno vezan Din 60.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Pridobivajte novih naročnikov!

Rumeni gusarji

(Sodobna zgodba.)

18. Gusarsko brodovje.

Prva njihova naloga je sedaj bila, da se čez noč dobro zavarujejo ter poiščejo primeren kraj, odkoder bi lahko jutraj prodirali dalje. Lo Fing jim pove, da pozna nekoliko više gori ob reki neko mesto, kjer bodo popolnoma varni; ker pa jih je še vedno podpirala plima, so pot nadaljevali skoraj več kot eno uro. Spotoma pa je Mihael izpraševal Lo Finga in ta mu je dajal pojasnila o gusarjih, kolikor je o njih mogel izvedeti. Povedal je tudi, kako govorijo, da je radijska stebra dal zgraditi sam Tučun. Redkim prebivalcem v okolici je bilo prepovedano, o njih komu kaj omeniti; rekli so jim, da bosta služila zoper tujce. Na dan potem, ko je Mihael lovil, pa se je Ming Vang Tang, ki je do tedaj imel svoj glavni stan cele milje daleč, preselil z močno četo svojih ljudi v staro, opustošeno trdnjavo in ni bilo videti, da bi mu oblasti kakorkoli nasprotovale. Baš nasprotno: šepetali so, da je s Tučunom v zvezi!

»Ali je to verjetno?« vpraša Mihael.

»V nesrečnih časih, v kakršnih se Kitajska danes nahaja, kaj verjetno,« odgovori Lo Fing. »Ljudje so dolgo godrnjali, kako hudo da jih izjemajo mandarin, ko so še vladali nebeški sinovi (cesarji); toda ako sedaj pridejo pod peto gusarjev, bodo pa kmalu spoznali, da so bili tedaj srečni!«

»Kaj pa veste o tisti trdnjavi?« vpraša Mihael.

* Vojaški pokrajinski upravitelj.

»Prav ničesar,« odvrne Lo Fing. »Neko prokletstvo visi nad njo in izmed tukajšnjih ljudi se ji nihče niti ne približa ne.«

»Kako daleč je odtod?«

»Sedem do osem li² po reki navzgor, nato pa kake tri li po suhem.«

»Ali bomo do kraja, ki ste ga omenili, privozili, preden nastopi oseka?«

»Nak, ne bomo gospod,« odgovori Tim. »Oseka že nastopa.«

»Škoda! Saj motorja tudi ne smem pognati, kaj pravite?«

»To bi se reklo, klicati smrt,« pravi Lo Fing. »Njegovo puhanje bi se slišalo jako daleč in bi sinove krivice opozorilo, da se jim bližate.«

»Potem bomo pa morali vsekakor lanšo vleči na vrvi in to celo poti toku — trdo delo!«

»— ki ga bova pa jaz in Kinezar zmagala, gospod,« pravi Tim in pomigne Eh Sangu. »Pojdj semkaj, stari dečko, in mi pokaži svoje mišice!«

Eh Sang mu brez ugovora dovoli, da pretiplje njegove mišice.

»Trde so, nič manj kot moje, le da niso tako velike,« pove Tim. »Kar lepo bova to delo opravila.«

Stopita v dinga, se krepko upreta v vesla ter vlečeta lanšo počasi proti toku. Med tem zaide mesec. Ko prevozijo kake pol milje, pa Lo Fing prizna, da je v zadregi. Mesta, kamor so bili namenjeni, ni nikoli obiskal ponoči; bilo je jako skrito in bi ga kaj lahko zgrešili.

»K sreči imam s seboj električno luč,« pravi Mihael ter mu jo poda.

² Li je kitajska dolžinska mera za 500 m.

Lo Fing je skrbno pazil, da ne bi svetlobnih pramenov obrnil kvišku; v presledkih je osvetljeval levo nabrežje. Pa saj v tem kraju skoraj ni bilo nabrežja, da bi zaslužilo to ime. Reko so namreč obrobile goste stene ločja, za spremembo pa zveržene vrbe in drugo drevje ter dolge proge vodnega grmičja. Zdaj pa zdaj se je stena rastlinja pretrgala ter s tem naznanjala rokav reke ali pa nov pritok.

Tedaj pa Lo Fing zadovoljno vzkligne.

»Nevidne sile so nam naklonjene. Ali bi hotelo vaše blagorodje veslačema reči, naj počasi vozita?«

Nekaj metrov dalje pridejo do temnega predora, ki so ga tvorila vse križem prepletena drevesa. Dinga je šla skozi predor prva, za njo pa lanša in tako so čez kakih petdeset ali šestdeset metrov zavozili v ulico ločja.

Ko so zopet prevozili kakih sto metrov, je naročil Lo Fing vozačema, naj se zarijeta kar naravnost med ločje na desni strani. Lanša je spolzela skozi komaj prodirno goščo; bičevje je bilo tako visoko, da niso mogli videti nobene zvezde.

Skozi to goščo pa so prišli naenkrat zopet v odprto vodo, majhno lokvo, ki so jo obdajale stene ločja. Na sredi pa je molel iz vode majhen, neprijazen otoček.

»To je naš cilj,« pravi Lo Fing. »Razen mene tega kraja nihče nikoli ni obiskal. Tudi jaz sem ga le slučajno odkril, ko sem nekega dne lovil race.«

Lo Fing jim pove, da se najmanj dva li na vse strani razprostira samo barje in močvirje, kjer ne moreš drugače skozi nje, nego s čolnom, pa še s tem ne vselej, ker so bregovi iz opolzkega blata.

»Ali bomo preko noči ostali tu?« vpraša Mihael.